

**PROPRIUM ŘÁDU KAZATELŮ
LITURGIE HODIN**

DEKRETY A ÚVODY

ČESKÁ DOMINIKÁNSKÁ PROVINCE
PRAHA 2015

Tento svazek obsahuje dekrety a úvodní dokumenty které z ekonomických důvodů nebyly zahrnuty do tištěného svazku propria liturgie hodin.

DEKRETY

Řádu kazatelů

I.

Prot. CD 671/76

Kazatelský řád přijal knihu obnovené římské liturgie, aby se více sjednotil s místní církví, v které žijí komunity řádu.

Zdalo se však vhodné zachovat v textech nebo obřadech některé vlastní prvky, které tvoří zvláštní poklad liturgické tradice – podle zásady, že mají být v úctě zvláštní obřady, jak slavnostně stanovil 2. vatikánský koncil (konstituce o posvátné liturgii *Sancrosanctum concilium*, č. 4).

Posvátná kongregace pro svátosti a bohopoctu používá fakultu papeže Pavla VI. a dovoluje, aby níže uvedené prvky, označené generální kapitulou Řádu bratří kazatelů a předložené magistrem téhož řádu k řádnému schválení v dopise z 4. června 1976, mohli bratři, mnišky a sestry Kazatelského řádu zachovávat a používat, ale podle podmínek Posvátné kongregace.

Smyslem tohoto dovolení je, aby se tyto prvky směly používat libovolně (*ad libitum*), podle úsudku té které komunity, s ohledem na duchovní dobro a pastorační užitek jak komunit, tak věřících, kteří navštěvují kostely našeho řádu.

V sídle Posvátné kongregace pro svátosti a bohoslužbu dne 25. července 1977.

Jakub R. kard. Knox,
prefekt

A. Innocenti,
sekretář

II.

Prot. CD 1590/77

Na žádost ctihodného otce Antonína Abateho, generálního prokurátora Řádu bratří kazatelů, v dopise ze 7. října 1977, a mocí fakult udělených této Posvátné kongregaci papežem Pavlem VI. milerádi schvalujeme čili potvrzujeme texty mešního *propria* a mešního lekcionář, jako i vlastní texty liturgie hodin, vypracované latinsky, a k tomu přiložené dekrekty.

V textech, které budou vytištěny, at' je zmínka o jejich potvrzení Apoštolským stolcem. Dva exempláře těchto vytištěných textů at' jsou předány této Posvátné kongregaci.

Všechna rozhodnutí, která jsou s tímto ustanovením v rozporu, ztrácejí platnost.

V sídle Posvátné kongregace pro svátosti a bohoslužbu dne 18. února 1978.

Jakub R. kard. Knox,
prefekt

V. Noë
sekretář

III.

Kromě toho nám byly uděleny i další dekrety pro tyto prvky:¹

– 10. května 1977 (Prot. CD 670/76): povoluje se, aby oslava sv. Jana Maciase 18. září byla zařazena do řádového kalendáře jako závazná památka a oslava bl. Rajmunda z Kapuy 5. října jako památka nezávazná.

Téhož dne se schvalují zvláštní kalendáře pro užívání v provinciích.

– 7. listopadu 1980 (Prot. CD 998/80): potvrzuje se latinský text propria liturgie hodin Nejsvětějšího Jména Ježíš, Utrpení našeho Pána Ježíše Krista, sobotní památky Panny Marie i latinský text žalmových modliteb.

– 8. srpna (Prot. CD 2148/80): potvrzují se jiné latinské texty k propriu OP.

1 Stav k vydání propria liturgie hodin v roce 1983, pozn. red.

PROMULGAČNÍ LIST

Bratr Vincent de Couesnongle

*pokorný magistr a služebník Kazatelského řádu,
všem bratřím, mniškám a sestřám a ostatním členům našeho řádu
vzkazuje pozdrav v Pánu a přeje věrnost v Boží službě*

1. Nejmilejší, s radostí vnímám, že se vytrvale věnujete kázání a modlitbě. Proto jsem velmi rád, že vám mohu nabídnout toto vydání Propria Řádu kazatelů, které jsme nedávno schválili.²

Tato kniha je doplněk k liturgii hodin římského ritu. Obsahuje proprium našeho řádu spolu se zvláštními, pečlivě vybranými prvky jeho liturgické tradice.³

2. Náš dominikánský život vyžaduje, abychom horlivě slavili božská tajemství a úplně se věnovali hlásání evangelia. Proto naše komunity nalézají ve slavení liturgie, především eucharistie, pouto bratrského společenství a hlavní zdroj svého apoštolského poslání.⁴

I. Liturgie hodin a dominikánský život

3. Liturgie, v které se naplňuje a prostřednictvím církve zvěčňuje Kristovo dílo spásy, je zároveň aktualizace téhož Božího slova, k jehož neporušenému hlásání je náš řád cele určen.⁵

Tento dvojí a přesto jediný cíl vedl Řád ve snaze o obnovu jeho vlastní liturgie podle pokynů 2. vatikánského koncilu. Neboť společná chvála a hlásání Božího slova, modlitba církve a poslání Kazatelů jsou ve vzájemném vztahu,⁶ který dnes ještě více oceňujeme, ale který v různých formách existoval už od počátků Řádu.

2 Srov. AGK 1974, č. 168.

3 Srov. AGK 1974, č. 171; Posvátná kongregace pro svátosti a bohoslužbu (SCSCD), Decr. 25. července 1977, prot. CD 671/76, ASOP 43, 1977, str. 134–140.

4 Srov. LCO, č. 3 §1, 59 § 1, 105, § 2; LCM, č. 82; AGK 1971, č. 128, str. 77; AGK 1974, č. 166, str. 103–104; AGK 1980, č. 52, str. 37–38.

5 Srov. Honorius III. všem církevním představeným, dne 4. února 1221, MOPH 25, str. 145.

6 Srov. A. Fernández, *Přizpůsobení našeho obřadu konstituci o liturgii* (31. prosince 1964), ASOP 37, 1965.

4. Naše následování Krista podle zvláštního charismatu svatého Dominika se opírá o společnou modlitbu, která se musí stále obnovovat, abychom byli s to brát na sebe výzvy, těžkosti i radosti našeho apoštolátu.⁷

Proto naše komunity i každý z nás jsme přiváděni k dozrávání ve víře a k nazírání evangelia v celé jeho úplnosti. Na počátku k rozmluvě s Bohem, abychom pak mohli účinně mluvit o Bohu; nakonec pak, když jsme přijali Slovo spásy, abychom se přidružili k lidem a s nimi obětovali náš život Bohu jako duchovní oběť.⁸

5. Dominikánská rodina je část pokřtěného lidu, který kráčí k Bohu tím, že je oddán úkolu apoštolátu. Rozmanitostí svých členů (bratří, mnišek, sester a laiků) i jejich rozmanitými pracemi žije životem v plném slova smyslu apoštoltském – tuto formu života přijala od svatého Dominika.⁹

Tyto prvky navzájem souvisí, jsou harmonicky sladěny a doplňují se. Tak křesťanská modlitba – modlitba celého lidského společenství, připojeného ke Kristu¹⁰ – dosahuje svrchovaného a vlastního výrazu v liturgii hodin. Ta se týká celého těla církve, zjevuje ho a ovlivňuje a v nejvyšší míře přispívá ke spáse celého světa.¹¹

V dnešním světě nás trápí obtížný problém symboliky. Proto se musí neustále obnovovat pravdivé a autentické vztahy mezi společným životem a liturgickým slavením, se zřetelem na povahu a různost našich komunit.¹²

7 Srov. LCO, č. 57; LCM, č. 80 § 4; AGK 1971, hl. IV O *posvátné liturgii*, č. 128, str. 76; AGK 1974, hl. V O *liturgii a modlitbě*, č. 166, str. 104; AGK 1980, hl. IV, 2 O *životě modlitby, o liturgii, o kontemplaci*, č. 52, str. 37–38.

8 Srov. Řím 1, 9; 12, 1; 15, 16; II. vatikánský koncil, dogmatická konstituce o církvi *Lumen gentium*, č. 10, 34, AAS 57, 1965, str. 14, 39; dekret o službě a životě kněží *Presbyterorum Ordinis*, č. 2, AAS 58, 1966, str. 991; LCO, č. 1 § 5, 105, 124; AGK 1980, č. 52, str. 37–38.

9 Srov. LCO, 1 § 4.

10 Srov. II. vatikánský koncil, konstituce o posvátné liturgii *Sacrosanctum concilium*, č. 83, AAS 56, 1964, str. 121.

11 Srov. tamtéž, č. 26, str. 107; IGLH, č. 20; Pavel VI., apoštolská konstituce *Laudis canticum*, 1. list. 1970, LH I, str. 9–18. Viz také sv. Cyprián: „Naše modlitba je veřejná a společná, a když se modlíme, nemodlíme se za jednoho člověka, ale za všechny lid, protože všichni tvoříme jednu“ (*O modlitbě Páně*, č. 8, CSEL 3, str. 271; LH III, str. 282).

12 Srov. AGK 1971, č. 128, str. 75–76; AGK 1974, č. 166, str. 104; AGK 1980, č. 52, 53–55, str. 37–39.

Důležitost naší společné modlitby

6. Má se tedy přičítat prvořadá důležitost každodennímu a úplnému slavení liturgie hodin,¹³ v důvěrném spojení s tajemstvím Pána a se svátky svatých. Takto spolu s Kristem a s církví budujeme své společenství, oslavujeme Boha, slyšíme jeho slovo, vyjadřujeme svou víru a posvěcujeme náš den a všechny naše činnosti.

Chórové a společné konání božského officia, ke kterému jsou komunity vázány a jehož způsoby jsou určeny v našich stanovách,¹⁴ má být u nás stále pokládáno za „pravé a slavnostní slavení“ a jako takové má být zdokonalováno.¹⁵ Má se při něm podporovat také účast jiných věřících.

I když při této podivuhodné všestrannosti vynikají ranní a večerní chvály, nesmí se podceňovat ani officium čtení. V něm se totiž nabízí jistá syntéza křesťanské spirituality, která člověku velmi napomáhá k vnitřní rovnováze a poskytuje nám hutnou potravu pro kázání.¹⁶

Officium čtení se může konat podle vhodnosti o nedělích a o větších svátcích ve formě vigílie. Může tomu tak být i častěji, zejména v kontemplativně žijících komunitách, například mnišek. Přitom se může upravit podle doplňkových pokynů liturgie hodin.¹⁷

7. Vzhledem k tomuto úkolu slavit božské officium, který jsme přijali od církve už na začátku Řádu, máme jako členové tohoto řádu zvláštním způsobem představovat modlící se církve, i když se sejde jen malá komunita nebo když má k dispozici jen nepatrné prostředky.

S velkou upřímností se musíme stále tázat sami sebe, zda přítomnost mezi lidmi, kterou vyžaduje naše poslání, je pro nás opravdu také svobodným prostorem ke styku s Bohem, a zda nás bratrské a sesterské společenství vede

13 Srov. LCO, č. 61, 62; LCM, č. 85 § 1; AGK 1971, č. 128, str. 76–77. Viz také MO A. Fernández, *Zpráva o stavu řádu...*, tamtéž, str. 123.

14 Srov. LCO, č. 58–63; LCM, č. 82, 85–87; ICLOP, č. 2, 3, 4, 9, 11, 21, ASOP 43, 1977, str. 160–163, 165. – Posvátná kongregace pro řeholníky a sekulární instituty (SCRIS), *Reskript o recitování božského officia* (italsky) (31. května 1969), ASOP 39, 1969, str. 281–282; A. Fernández, *List otcům provinciálům o recitování božského officia* (14. června 1969), tamtéž, str. 283–284.

15 Srov. AGK 1971, č. 128, str. 76.

16 Srov. AGK 1980, č. 53, c), str. 38. – Viz také AGK 1971, č. 128, str. 76; IGLH, č. 29, 55, 56.

17 Srov. IGLH, č. 73; Posvátná kongregace pro bohoslužbu (SCCD), *Notificatio, O liturgii hodin pro některé řeholní komunity*, 6. srpna 1972, *Notitiae* 8, 1972, str. 254–258; tamtéž, 10, 1974, str. 39–40 a ASOP 31, 1973, str. 102–105.

k Otci všech. Oficiem tedy budeme slavit nejen pro zachování předpisů, ale bude nás k tomu pobídat i hluboké přesvědčení o zásadním významu této věci i jeho pastorační a asketický význam.¹⁸

8. Liturgie, dílo dokonalé Boží oslavy a posvěcení lidí, rozmanitým způsobem vyžaduje a živí kontemplativní modlitbu a kontemplativní stránku našeho života.¹⁹

Každý liturgický úkon, ať jde o svátek Páně nebo památku svatých, je svým způsobem jisté zjevení a zakoušení „Božích divů“. Protože naše víra, apoštolický život a veškeré naše teologické studium jsou vedeny k plnému a svobodnému přijetí zjevujícího se Boha,²⁰ získá každý liturgický úkon tím víc na kvalitě a intenzitě, čím víc bude naše společná modlitba rozněcována chvílemi „vnitřní modlitby“. Rád ji spontánně pěstoval už od počátku, a svatému Dominikovi a jiným našim svatým tolik ležela na srdci.²¹

9. Výzva k obrácení, které se opakuje při každém liturgickém úkonu, je vyjádřena také v každodenním životě, neboť ten nás vede k vzájemnému smíření, k vzájemné pomoci a k oné radosti, jež vyplývá ze společného života.²² Život a práce bratří a sester i samotných komunit, při zachování pravdivého rytmu doby denní nebo týdenní nebo roční, získávají sílu k ustavičné obnově z eucharistie, která je srdcem celého liturgického života.²³

18 Srov. Pavel VI., apošt. konst. *Laudis canticum*, 1. list. 1970, LH I, str. 17; AGK 1971, č. 128, str. 76. – Viz také Humbert z Romans, *Opera de vita regulari* ed. J.-J. Berthier, vol. II, Romae 1889, str. 106.

19 Srov. LCO, č. 1 § 4, 3 § 1, 40, 57, 66 § 1, 83, 129, 142; LCM, č. 1 § 3 a 5, 3 § 1, 7, 40 § 1, 52 § 2, 95 § 2, 99, 103 § 1, 113 § 3, 125 § 1, 126 § 1, 129, 193, 214; AGK 1980, č. 52, str. 37–38. – Viz také: SCRIS, dokument *Kontemplativní rozměr řeholního života* (Plenaria, březen 1980), *Informationes* SCRIS, suppl. 198L, str. 33–50 a ASOP 45, 1981, str. 47–65.

20 Srov. 2. vat. koncil, dogm. konst. o Božím zjevení *Dei Verbum*, č. 5, AAS 58, 1966, str. 819; AGK 1971, č. 128, 139, str. 76, 84–85. – LCO, č. 106 § 1 a 2, 124 § 1.

21 Srov. LCO, č. 66; LCM, č. 93, 94; AGK 1980, č. 52, str. 37–38. Viz MOPH 16, č. 43, str. 163; Humbert z Romans, *Opera...* II, str. 91–93; M.-H. Vicaire, *Historie de S. Dominique*, Paříž 1957, I, str. 106–108, 312 a násl.; II, str. 356.

22 Srov. Sk 2, 42–47; LCO, č. 2 § 2; AGK 1974, č. 166, str. 103.

23 Srov. II. vat. koncil, past. konst. o církvi v dnešním světě *Gaudium et spes*, č. 38, AAS 58, 1966, str. 1056; Pavel VI., apošt. exhortace *Evangelica testificatio*, 29. června 1971, č. 48, AAS 63, 1971, str. 521. – LCO č. 59 § 1, 1 § 7, 105 § 2; LCM, č. 1 § 5, 40 § 2, 82; AGK 1971, č. 128, str. 77–78; AGK 1974, č. 166, str. 103.

Takto jednotlivě i společně nalézáme nejen vhodné poučení pro pravý život podle Ducha, ale dostává se nám také potravy a podnětu pro naši kontemplaci.²⁴

II. Oslava svatých

Společenství svatých a život církve

10. Když jsme předeslali tyto všeobecné úvahy o důležitosti božského officia, je prospěšné připojit i jiné úvahy o úctě svatých v našem řádě. Křtem jsme zapojeni do Kristova velikonočního dynamismu a naše řeholní profese nám dává možnost zakoušet jeho radikálnost v bratrských klášterních společenstvích, která jsou povolána, aby sloužila obrácení a službě evangeliu.

11. Církev měla vždy za pevné a jisté, že slavení velikonočního tajemství, které je jádrem křesťanské bohoslužby a které se rozvíjí v průběhu dní, týdnů a celého liturgického roku, je také zvěstováno a obnovováno slavením svátků svatých.²⁵ Při zachování přednosti svátků Páně a liturgických dob je na místě, abychom ujasnili důsledky tohoto tvrzení.

12. Příkladnost svatých máme chápat a prožívat v onom ovzduší, které vyvolává sám Duch svatý, protože i sebemenší liturgická připomínka některého blahoslaveného nám staví před oči jeho působení. Ve svatých totiž poznávají křesťané vírou nejen vzory, ale především vynikající svědky evangelia. Oni jsou důvěrněji spojeni s Kristem a dokonaleji přetvoření podle jeho obrazu, protože spolu s ním trpěli a stali se spoludědici těžké slávy. Mnohotvárnou Boží milostí byli povzneseni k dokonalosti a jsou přidružení i k dokonalé Kristově slávě. Vydávají svědectví o svatosti křesťanského lidu, který je povolán k ustavičnému hledání Boha a k podporování vzrůstu lidskosti ve všech životních stavech.²⁶ Svým příkladem a bratrskou přímluvou utvrzují svatí také církev ve svatosti.²⁷

24 Srov. 2. vat. koncil, dekret o službě a životě kněží *Presbyterorum Ordinis*, č. 18, AAS 58, 1966, str. 1016; Pavel VI., apošt. exhortace *Evangelica testificatio*, č. 33–36, AAS 63, 1971, str. 515–516; SCRIS, dokument *Kontemplativní rozměr řeholního života* (Planaria, březen 1980), č. 14–16. *Informationes* SCRIS, dod. 1980, str. 41–43. – LCO, č. 39; LCM, č. 40 § 1; AGK 198, č. 52, 3 a 53, a), str. 37–38.

25 Srov. II. vat. koncil, konstituce o posv. liturgii *Sacrosanctum concilium*, č. 104, AAS 56, 1964, str. 125; dogm. konst. o církvi *Lumen gentium*, č. 49, 50, AAS 57, 1965, str. 54–57; Pavel VI., apošt. list *Mysterii Paschalis*, 14. února 1969, II, *Missale Romanum*, druhé typické vydání, 1975, str. 97.

26 Srov. 2. vat. koncil, dogm. konst. o církvi *Lumen gentium*, č. 40, AAS 57, 1965, str. 54–58.

27 Srov. tamtéž, č. 49, 50, 51, str. 54–58.

13. V jejich životě nám Bůh živě zjevuje svou přítomnost. V nich nám dává znamení svého království. Církev je společenstvím evangelijních svědků, místo, kde Bůh odhaluje svou tvář na životě těch, kteří s námi sdíleli naši lidskou přirozenost a kteří byli dokonaleji přetvořeni podle Kristova obrazu.²⁸ Naši svatí bratři se skrze Krista a s Kristem za nás přimlouvají. Proto obcování s nimi nás má vést k větší dostupnosti vůči Boží vůli. Společenství s nimi spojuje všechny křesťany v téže modlitbě a témže životě v Kristu. Spojuje dnešní církev s církví všech dob a připravuje nás na příchod Zmrtvýchvstalého: „Marana tha – Přijď, Pane!”²⁹

Sanktorál řádu a jeho duchovní dědictví

14. Podle řádové tradice zve naše zákonodárství bratry a sestry k zvláštní lásce a úctě k panenské Bohorodičce Marii, k svatým a blahoslaveným našeho řádu.³⁰ Tato výzva ponese ještě větší plody, když bude uvedena do souladu s našimi dějinami, se zřetelem k poznatkům biblické, liturgické a ekumenické obnovy.³¹

Velká různost našich řádových světců je jakoby výrazem – v čase a prostoru lidském i církevním – plodnosti charismat svatého Dominika, ano dokazuje i tajuplnou přítomnost jeho neustálé modlitby, která po celá staletí s láskou doprovází Řád.

15. Život svatých a jejich skutky nám poskytují přiměřené poznání o jejich smýšlení nebo jednání. Proprium svatých nás vede k ještě plnější zkušenosti. Neboť při jejich slavení vzdáváme díky za působení Ducha svatého ve svatých, podílíme se na jejich živé víře a apoštolské horlivosti a více se disponujeme ke službě Božimu království.³²

Konat památku svatých nebo blahoslavených našeho řádu je totéž co stát se znovu přístupnými výzvám dějin spásy. Znamená to pohlízet s Tomášem

28 Srov. tamtéž, č. 50, str. 55–57.

29 1 Kor 16, 22.

30 Srov. LCO, č. 67 § 2 a 3; LCM, č. 95 a 96.

31 Srov. II. vat. koncil, konst. o posv. liturgii *Sacrosanctum Concilium*, č. 24, 33, 35, 51, AAS 56, 1964, str. 104, 108, 109; dogm. konst. o Boží zjevení *Dei Verbum*, č. 21, 25, 26, AAS 58, 1966, str. 827–830; dekret o misijní činnosti církve *Ad gentes*, č. 6, AAS 58, 1966, str. 952–955; dekret o službě a životě kněží *Presbyterorum Ordinis*, č. 18, AAS 58, 1966, str. 1018. – *Pranotanda, Lctionarium Romanum*, typické vydání 1970, č. 1, 5, a druhé typické vydání 1981, č. 1–10, 70, 71; Pavel VI., apošt. exhortace *Marialis cultus*, 2. února 1974, č. 1, 8, 12, 14, 29–37, AAS 66, 1974, str. 117, 122, 125–126, 141–149; Jan Pavel II., apošt. konst. *Scripturarum thesaurus*, 25. dubna 1979, v *Nova Vulgata Biblium Sacrorum*, typ. vydání 1979, str. V–VIII.

32 Srov. *Prefationes de Sanctis I et II, Missale Romanum*, druhé typické vydání, 1975, str. 428–429.

Akvinským nebo s Kateřinou Sienskou na Krista v hlubinách jeho tajemství; s Antonínem Florentským nebo s Kolumbou z Rieti nalézat mír evangelia, působící ve světě; ale i s Hyacintem Polským a Vincentem Ferrerským, s Janem Kolínským nebo s Martinem de Porres a s ostatními nespočítanými bratřími a sestrami hlásat a dosvědčovat evangelium všem lidem až na konec světa.

Oslava svatých tak umožňuje vzrůst našeho dominikánského života a ustavičně ho zvelebují, zjevují zvláštní ráz našich komunit, utváří ho a živí.

Některé aspekty úcty k svatým v naší modlitbě

16. Kromě textů pro oslavu svatých, kteří jsou v našem řádovém kalendáři, přináší toto proprium i dvě votivní oficia Páně: Nejsvětějšího Jména Ježíš a Utrpení našeho Pána Ježíše Krista. Tyto prvky nám předvádějí některá hlediska Kristova života, která naše duchovní tradice pokládá za velmi důležitá, buď s ohledem na některé historické události v Řádu nebo se zřetelem na zvláštní způsob, jak svatý Dominik a někteří svatí našeho řádu nazírali a v sobě vyjadřovali Pánovo tajemství. Tato oficia nám připomínají, že plodnost života svatých a života našeho vychází bezpečně z důvěrného spojení s Kristovým tajemstvím, které má být stále obnovováno.

17. Jsou zde také zvláštní prvky mariánské úcty, a to pro zbožnost k panenské Bohorodičce Marii, kterou náš řád pěstoval už od začátku. Protože je Královnou apoštolů a vzorem rozjímání Kristových slov a učenlivosti ve vlastním povolání,³³ dovolává se náš řád ochrany té, která „byla velkou pomocí na začátku Řádu... a od ní se očekává, že ho dovede k dobrému konci.“³⁴

Pobožnost k blahoslavené Panně byla různým způsobem vyjádřena v dějinách řádu a v našich zvycích.³⁵ Dnes jsme spolu s církví voláni k nalezení nové podoby mariánské úcty v liturgii³⁶ a k reformě příslušných zvyků podle jejích směrnic.

18. Z nejlepších důvodů má náš řád ve zvláštní úctě růženec a svátek blahoslavené Panny Marie Růžencové, neboť rozjímání evangelijních tajemství vede k nazírání na tajemství spásy v celé jeho plnosti.³⁷

33 Srov. LCO, č. 67 § 2; LCM, č. 95 § 1.

34 Srov. Humbert z Romans, *Opera...*, II, str. 71 a násled., str. 594.

35 Srov. A. Duval, *La dévotion mariale dans l'Ordre des Frères Prêcheurs*, v H. du Manior (vyd.), *Maria, Études sur la Vierge*, t. II, Paříž 1952, str. 737–782. – G. Di Agresti, *La Madonna e l'Ordine Dominicane*, Padova – Řím – Neapol 1960.

36 Srov. II. vat. koncil, dogm. konst. o církvi *Lumen Gentium*, č. 67, AAS 57, 1965, str. 65–66; Pavel VI., apošt. exhortace *Marialis Cultus*, 2. února 1974, AAS 66, 1974, str. 113–168.

Kromě tohoto svátku a památky Panny Marie, ochránkyně Řádu kazatelů, si proprium připomíná slova blahoslaveného Humberta z Romans³⁸ a dodává nového významu sobotní památce Panny Marie, přičemž hojně čerpá z našich duchovních a liturgických pramenů. Tyto formuláře poskytnou ve své krásné rozmanitosti bratřím, mniškám a sestřám – jejichž některé domy nebo velký počet kongregací nesou jméno Panny Marie – různé prvky, které budou moci přispět k mariánskému rázu naší spirituality.

19. Text tohoto propria využívá výsledky moderního biblického bádání a znovuoobjevení daru Ducha svatého v bohopoctě a životě křesťanů. To pomůže k plnějšmu zachycení duchovní fyziognomie našich svatých.

Větší pozornost se bude věnovat svatým, kteří mají pro řád všeobecnější závažnost. Především budou bratři, sestry a všichni členové laických sdružení pěstovat opravdovou zbožnost a úctu k svatému Dominikovi, „zrcadlu našeho života“.³⁹ Různost prvků, které jsou zde uvedeny, k tomu poskytnou plnou možnost.

20. Při užívání tohoto propria je prospěšné ono rozlišování, které doporučuje církve a které se projevuje i v uspořádání této knihy. Zároveň ať se dbá na dobro komunit⁴⁰ a na jejich specifika.

Rozlišení mezi *Vlastním kalendářem pro celý řád* a *Vlastním kalendářem pro užívání v provinciích* dává provinciím, komunitám či celebrantovi možnost provést výběr mezi nezávaznými památkami, s ohledem na liturgické normy a zmíněné směrnice.

21. Ať se má na zřeteli, že liturgie je především chválou, díkůčiněním a prosbou a že nevyčerpává všechny výrazy a formy společné modlitby.⁴¹ Nabízejí se i jiné možnosti, aby se komunitám i dominikánské rodině plněji poskytovala opravdová katecheze o svatých a blahoslavených Řádu, nebo o řádové spiritualitě.

37 Srov. tamtéž, č. 46–51, str. 155–160; LCO č. 67 § 2, 129; LCM, č. 95 § 2. – S. Orlandi, *Libro del Rosario della gloriosa Vergine Maria* (Studi i testi), Řím 1965.

38 „... veškerá naše snaha má velmi sloužit jí a jejímu Synu.“ Humbert z Romans, *Opera...*, II, str. 70–71.

39 Srov. LCO, č. 67 § 3; LCM, č. 96.

40 Srov. IGMR, č. 316, 319–320; IGLH, č. 220, 246–252; AGK 1971, č. 130; AGK 1980, č. 52, 3; Ordo Praedicatorum, *Directorium pro celebrationibus liturgicis*, Řím 1979, č. 21–24, str. 15–18.

41 Srov. II. vat. koncil, konst. o posv. liturgii *Sacrosanctum concilium*, č. 9, 12–13, 17, 118, AAS 56, 1964, str. 101–103, 105, 129; dekret o výchově ke kněžství *Optatam totius Ecclesiae*, č. 8, AAS 58, 1966, str. 713–719; LCO, č. 66–69, 124 § 2, 187, 220 § 1; LCM, č. 86, 95 § 2, 103 § 2, 107.

III. Všeobecný úvod do nového propria OP a jeho vyhlášení

22. Když jsme toto vše předeslali, je nyní dobré souhrnně vyložit uspořádání nového propria.

Dílo celého Řádu

23. Toto proprium bylo sestaveno za jednomyslné a pilné spolupráce různých skupin dominikánské rodiny, podle žádostí generálních kapitul a podle církevních zákonů.⁴² Může být proto opravdu nazváno dílem celého Řádu. Krásně to ukazují metoda a duch, které tuto práci řídily, různá stadia této práce, rozmanité komise znalců, které k tomu horlivě přispívaly, i předběžné konzultace v celém Řádě.

Mezi skupinami znalců, které s největší pílí a přičinlivostí pracovaly na sestavení tohoto propria, musíme jmenovat Liturgický ústav a jeho předsedu, generální postulaci a zejména komisi vytvořenou generální kapitulou u Madonna dell'Arco (1974), složenou z různých provincií světa, a malou redakční komisi. Na nich leželo břemeno, aby dokonaly celé toto dílo za vedení generálního asistenta, zvláště k tomu určeného. Těm všem poděkovaly jménem Řádu poslední generální kapituly (1977 a 1980).

Celková podoba a zvláštnosti tohoto propria

24. Úvod dostatečně podává strukturu této knihy. Přece však je prospěšné vyložit zde jednotlivě některé věci, které osvětlují hlavní význam tohoto vydání.

a) Toto proprium přináší velké bohatství prvků jak co do množství lekcí, tak co do rozmanitosti ostatních částí a rozsáhlé možnosti výběru. Tato liturgická kniha je také živým pramenem k zopakování hlavních momentů duchovních dějin Řádu, k pochopení jejich aktuálnosti a je plodným důkazem apoštolské svatosti.

b) Euchologie, zejména v modlitbách, ale i v přímlovách a v požehnáních, byla od základu obnovena. Ačkoli byla věrně zachována nabádání jednotlivých světců k obrácení, bylo dbáno na to, aby použité výrazy odpovídaly eklesiologii posledního koncilu, hlavně pokud jde o vztahy církve ke světu.

c) Byl pořízen pečlivý výběr z našich liturgických knih a z jiných gregoriánských repertoárů, aby bylo vždy možné uplatnit zpívané prvky.

42 Srov. SCCD, instr. *De calendariis recognoscendis*, 24. června 1970, AAS 62 1970, str. 651–663. – AGK 1971, č. 134, 136; AGK 1974, č. 167–169; AGK 1977, č. 61; AGK 1980, č. 55, 59, 60.

Prvky temporálu a *Libellus precum*

25. Ačkoli náš řád přijal římskou liturgii hodin, neupustil přesto od prvků vlastního tradičního ritu.⁴³ Tyto texty nebo úkony, které souvisí se směrnicemi a strukturami Římského misálu a římské Liturgie hodin, byly řádně předloženy ke schválení Apoštolskému stolci.

Pokud jde o oficiium a liturgický rok, podává se jistý organický výběr ve formě *liturgického pokladu OP*, ovšem náležitě zreformovaný. Prvky kompletáře jsou vtištěny tak, aby se mohly používat samostatně.

26. Pokud jde o modlitby, které jsou ve 3. dodatku a které pocházejí z *Libellu precum O.P.*, je dobré připomenout, že naše oficiální knihy – i breviář a misál – obsahovaly některé části, v nichž byly nezřídka nejasné hranice mezi modlitbou liturgickou a neliturgickou. Také tyto texty byly pozorně zrevidovány a nově vydány. Byly připojeny i jiné texty, jež byly shledány jako vhodné k zařazení do této části. Třebaže tato část nepatří k liturgii hodin, přece má skutečný duchovní význam a je způsobila k povzbuzení a živení modlitby⁴⁴ jak osobní, tak shromážděných skupin celé dominikánské rodiny.

Překlady *Propria OP* do domácích jazyků

27. Práce na překladu a úpravě tohoto *Propria OP* se má dít pod odpovědností příslušných provinciálů, nebo jednoho provinciála k tomu pověřeného, pokud se jedná o meziprovinční komisi pro provincie téhož jazyka.

Při této práci ať se dbá norem či pokynů Apoštolského stolce nebo biskupských konferencí v této věci, i pokynů sepsaných na příkaz magistra řádu,⁴⁵ spolu s pokyny, které jsou připomenuty v úvodu této knihy.

Překlady *propria* potřebují schválení magistra Řádu a potvrzení Apoštolského stolce.⁴⁶ Proto mají být zaslány magistrůvi Řádu, aby je po pečlivém prozkoumání a případných opravách řádně schválil, dříve než budou předány k potvrzení Kongregaci pro bohoslužbu a svátosti.

43 Srov. AGK 1968, č. 58; AGK 1971, č. 135; AGK 1974, č. 171; SCSCD, *De elementis peculiaribus Ritus O.P.*, decr. 25. července 1977, Prot. CD 671/76, ASOP 43, 1977, ad č. 1–30, str. 138–140. – ASOP 43, 1977, str. 193–275; *Notitiae* 14, 1978, str. 334–417, 463–489.

44 Srov. AGK 1980, č. 61, str. 40.

45 Srov. V. Romano, *Indicationes quaedam pro adaptatione Proprii liturgici O.P. a Provinciis perficienda* (24. června 1978), ASOP 44, 1979, str. 13–30.

46 Srov. SCSCD, *De calendariis particularibus atque Missarum et Officiorum Propriis recognoscendis; Notitia* 10, 1974, str. 87–88; tamtéž 13, 1977, str. 557–558. – V. Romano, *Indicationes quaedam...*, č. 7, str. 16.

Vyhlášení Propria OP

28. Tak tedy máme nové řádové proprium, řádně potvrzené různými dekrety⁴⁷ od Kongregace pro bohoslužbu a svátosti. Toto vydání liturgie hodin OP, vypracované v latině pod názvem *Proprium officiorum Ordinis Prædicatorum*, prohláší vcelku i v jednotlivostech za typické a tímto listem je vyhláší. Bylo sestaveno podle norem apoštolské konstituce *Laudis canticum*, *Všebecného úvodu ke liturgii hodin* a podle uspořádání této liturgie hodin. Nařizují, aby jak v latinském originále, tak v zákonitých překladech bylo užíváno všemi, kdo jsou podle právních předpisů povinni zachovávat vlastní kalendář našeho řádu.

29. Když odevzdávám řádu toto proprium, mám nemalou naději, že bude velkou pomocí k obnově modlitby a duchovního života v našich komunitách, k plnějšimu čerpání z naší dominikánské tradice a k živějšímu uvědomění našeho apoštolského poslání.

30. Tak komunity Kazatelského řádu a věřící, lišící se podle svého postavení, vzdělání a apoštolského zaměření, ale shromáždění vjedno k oslavě velikonočního tajemství během liturgického roku a k úctě svatých, jsou aktuálně „Ecclesia celebrans“, i když je tato omezena podmínkami místa a času. V ní vykonává Kristus kněžský úřad, totiž „dílo vykoupení člověka a dokonalé oslavy Boha“, a Duch svatý působí „epiklesin“, která v liturgickém shromáždění způsobuje, že naše komunity podle našeho vlastního charismatu dynamicky vykonávají službu řádu, to je hlásání Božího slova.

„Poroučím vás všechny jako celek i jako jednotlivce Spasitelově milosti a jeho přeslavné Matce, naší obhájkyni.“ Prosím ji, „když stála při našem řádě už od počátku, jak se věří, a velmi mu prospívala“,⁴⁸ aby se také nyní přimlouvala spolu se svatým Otcem Dominikem u svého Syna, abychom se my, kteří pod jednou profesí sloužíme témuž evangeliu pokoje, radovali v nebi z téhož chvalo zpěvu ve společenství svatých.

V Římě, v naší generální kúrii, 7. listopadu o svátku Všech svatých OP 1980.

Prot. N. 66/80/529 – II

Fr. Vincenc de Couesnongle, OP
magistr řádu

Fr. Vincenc Romano, OP
generální asistent

47 Srov. SCSCD, dekret 18. února 1978, Prot. CD 1590/77, výše, str. VI, a jiné dekrety str. VII.

48 Srov. Humbert z Romans, *Epistolæ ex Capitulis generalibus ad Ordinem scriptæ* (r. 1255), *Opera...*, II., str. 494.

VŠEOBECNÝ ÚVOD

Předmluva

1. „V jednotě s celou církví“ je Řád kazatelů vybízen, aby liturgickým životem oslavoval Boha a přimlouval se za lidi, ke kterým je poslán.

List magistra řádu vyhlašující toto *Proprium officiorum O.P.*, upravené podle směrnic Druhého vatikánského koncilu a Kongregace pro bohoslužbu a svátnosti, vyzdvihuje také význam a důležitost liturgie hodin v celém dominikánském životě podle nařízení a pokynů našich generálních kapitul.

Tento dokument zároveň připomíná význam úcty svatých v církvi a pro dominikánskou rodinu a vysvětluje, jak se náš řád zapojil do liturgické obnovy.

2. Řád kazatelů spolu s liturgií hodin podle římského ritu plně převzal i *Všeobecný úvod k liturgii hodin* (IGLH). Tento význačný dokument totiž přináší a osvětluje poklady duchovní nauky vztahující se na slavení hodinek božského officia.

Protože zmíněný *Všeobecný úvod* podává všeobecné zásady o liturgii hodin podle římského ritu, poskytuje všem řeholním rodinám a všem komunitám zároveň směrnice i praktické a dynamické normy pro její slavení. Přináší také pokyny pro pochopení liturgických struktur a pro přizpůsobenou obnovu textů a obřadů.

3. *Proprium OP* má svůj vzor v liturgii hodin římského ritu a je jeho doplněním. Je v něm v nejvyšší míře použito možnosti obnovy a uspořádání podle pokynů *Všeobecného úvodu*. Současně jsou vzaty v úvahu rozmanité zkušenosti s modlitbou, které v rámci liturgické obnovy získaly mnohé naše komunity. A to velmi obohacuje strukturu, jež je podle naší tradice pro některé části samostatná.

K textům liturgie hodin, které vyjadřují modlitbu latinské církve, jsou připojeny texty *Propria OP*, předávající zkušenosti modlitby a obřadu, jež měly v církevním společenství vlastní formu a jež se vyvíjely mohou se vyvíjet podle vlastních pravidel a svého rázu.

4. Především to platí o úctě svatých, totiž o způsobu, jak naše komunity v liturgii oslavují a v praxi uskutečňují a prožívají zároveň se svátky apoštolů, mučedníků a svatých všeobecného římského kalendáře také památky svatých nebo blahoslavených řádového kalendáře.

Toto ale platí také o liturgickém roku a jeho slavení. Vždyť Kazatelský řád, který má vlastní liturgickou tradici, se při přijetí obnoveného římského ritu snaží podle liturgické konstituce *Sacrosanctum Concilium* a podle generálních kapitul zachovat skutečně významné prvky vlastní liturgie. Proto vznikla obnova, která je přiměřená vlastnímu rázu liturgického shromáždění (konventů bratří nebo komunit sester, klášterů mnišek) a také účasti věřících a podmínkám dnešního světa.

5. Následující úvahy nechtějí ani opakovat ani shrnout to, co je výborně vyloženo ve *Všeobecném úvodu k liturgii hodin* nebo ve vyhlášovacím listě magistra řádu. Stejně tak neusilují o soustavnou syntézu o slavení božského officia nebo i svátků a památek svatých, ale pouze o vysvětlení zásad a metod, jež byly při sestavování typického vydání *Propria OP* uplatněny. Jsou to tedy poznámky, které objasňují teoretické otázky nebo církevní a mystická hlediska vážící se k textům nebo obřadům.

I. Úmysl a povaha tohoto nového propria

6. Důvody, jež podnítlý toho vydání, lze lépe pochopit na základě všeobecných formulací o *Propriu OP* v jeho vztahu k řádové tradici liturgické, historické, teologické a duchovní.

Dílo celého řádu

7. Sestavení tohoto propria si vyžádalo mnoho let usilovné práce, aby mohlo dojít k cíli. Vzniklo jednomyslnou a pečlivou spoluprací různých skupin dominikánské rodiny, proto může být nazváno „dílem celého řádu“. Skvěle to dokazuje způsob i nadšení, s jakými se pracovalo. Kronika a ostatní řádové dokumenty zaznamenávají úseky této práce, různé komise znalců, které na propriu spolupracovaly, zároveň s některými mniškami a sestrami dominikánské rodiny, a také předchozí konzultace v celém řádě.

8. Podle těchto konzultací, směrnic liturgických komisí generálních kapitul a na žádosti četných komunit si toto proprium vytklo za cíl vyvarovat se přílišné jednotvárnosti nebo prostého užívání společných textů, a to proto, abychom hlouběji pronikli do tajemství Krista v církvi věrným a zbožným rozjímáním o plodné činnosti jeho svatého Ducha ve svatých a blahoslavených našeho řádu, abychom si živěji osvojili ducha našeho řeholního povolání a účinněji ho mezi sebou prohlubovali, abychom široce chápali mnohotvárné charisma vlastní našemu řádu a plněji pochopili své povolání a poslání.

Několik poznámek o metodě

9. Dílo bylo zpracováno vědeckou metodou i pečlivým bádáním s využitím mnoha návrhů; s velkou pečlivostí se přihlíželo k novým liturgickým knihám a propriu jiných řeholních rodin.

10. Bylo zvaženo užití různých zvláštních prvků liturgie. Postupovalo se přitom od vnitřních hledisek až k liturgickým strukturám, přihlíželo se také k zásadě organického vývoje našich způsobů modlitby podle hlavních pokynů koncilní konstituce.

11. Kritickému zkoumání byly vždy podrobeny výslovné žádosti některých řádových provincií, aby se znovu použilo starých formulářů. Pokud mohly být některé části pro stejné officium ponechány, stalo se tak. A ty, které se zdály méně vhodné na určitém místě nebo pro určité použití, byly přeneseny do jiných officí, kde tomu odpovídal jejich liturgický nebo literární druh.

12. Zvláštní péče byla věnována Písmu svatému a jeho použití v liturgii.

a) Božímu slovu byla v posvátné liturgii právem přiznána přednost. Pečlivá snaha byla věnována výběru textů z Písma svatého pro čtení, aby se dosáhlo patřičné rovnováhy mezi všemi částmi posvátných knih; usoudilo se, že je nutné dát přednost těm částem, kterých se v liturgii méně užívá.

b) Pečlivé úsilí bylo vynaloženo na sladění mezi biblickými čteními liturgie hodin a mešními lekceci tak, aby se zamezilo podobnostem nebo opakování.

V tomto vydání *Propria liturgie hodin* byla vzata v úvahu též otázka praktická a ekonomická. Proto jsou v tomto vydání první lekce kratší, ale v překladech může být vhodné použito čtení delších.

c) V jiných částech, jako jsou antifony, včetně antifon k evangelijním kantikům, verše a responsoria, se všeobecně dbalo velké umírněnosti u textů vztahujících se přímo na svaté, ačkoli liturgie hodin je v tomto pružnější, než se zpravidla domníváme.

d) Ve spolupráci s odborníky se tak hledala rovnováha mezi antifonami čistě biblickými a jinými texty, které jsou inspirovány historickými dokumenty, mezi responsorii vzatými z Písma svatého a jinými, které více přibližují postavy světců.

13. Ve výběru a sestavování textů nebo v určování formulářů se myslelo na různé komunity a společenství, z nichž se řád skládá. Musí se přihlížet k jejich množství a rozmanitosti, neboť řádová společenství se různí a bylo třeba s náležitou péčí vyhovět jejich zvláštním potřebám života a apoštolského poslání.

Univerzální povaha řádu

14. Aby se snad nezdála hojnost a rozmanitost prvků tohoto propria přílišná, je třeba uvážit následující: Protože Řád kazatelů „je poslán ke všem národům ve spojení s celou církví, má univerzální charakter“. Sestává z mnoha společenství, navzájem odlišných: „z bratří, totiž z kněží a spolupracovníků, z mnišek, sester, členů světských institutů a kněžských i laických sdružení“. Toto nové *Proprium OP* je určeno jim všem, rozptýleným v různých a vzdálených krajích země a má jim sloužit.

Proto tolik zkoumání, tolik konzultací řádových společenství, proto taková pozornost k mnoha vyvstávajícím požadavkům a úsilí vyhovět jim jak jen možno. Bylo přece nutné postarat se o potřeby ne některé diecéze nebo jedné provincie nebo zvláštního kraje církve, ale o celý Řád kazatelů, rozšířený po celém světě. Musí se brát v úvahu jeho rozšíření a vnitřní rozmanitost.

Liturgický kalendář řádu

15. Podle všeobecných ustanovení obecného práva a žádostí našich generálních kapitul se řádový kalendář snaží harmonicky sladit naše oslavy s všeobecným liturgickým cyklem. Sleduje přitom dvojí pramen: *Vlastní kalendář pro celý řád* a *Vlastní kalendář pro užívání v provinciích*. Památka svatých se podle fakulty udělené Apoštolským stolcem našemu řádu může slavit buď společně, způsobem stanoveným pro každou jednotlivou provincii nebo konvent, nebo soukromě *ad libitum*, v souladu s všeobecnými rubrikami.

Den, kdy se může slavit památka některého světce podle *Vlastního kalendáře pro užívání v provinciích*, je určen jednotně pro všechny řádové provincie, v souladu s liturgickými předpisy. Přece však někdy z důvodů pastoračních nebo s ohledem na místní poměry, zvláště tam, kde se uchovávají ostatky svatých, mohou kalendáře jednotlivých provincií slavit tyto světce v jiný den, stanovený diecézemi nebo jinou místní autoritou, ovšem při zachování vyššího liturgického stupně.

16. Toto proprium poskytuje prvky pro oslavy světců nebo světic nebo blahoslavených celořádového kalendáře. U památek určených k zařazení do provinčních kalendářů uvádí pouze životopisnou poznámku a závěrečnou modlitbu. Ostatní prvky, jako čtení nebo antifyony, mohou být podle libosti navrženy v provinčních propriích nebo v příštím lekcionáři.

Důvody rozmanitosti prvků

17. Rozmanitost prvků uvedených v této knize má více důvodů: především je zde touha objasnit postavu každého světce a ukázat ji všem, a rovněž zamezit

jednotvárnému opakování textů nebo společných formulářů. Přitom se však přihlíží k zákonité volnosti všech ve výběru a též k zachování duchovní jednoty v rozmanitosti.

18. Takto vzniklá zásoba prvků je rozdělena tak, aby se pro jednotlivá officia mohl udělat vhodný výběr se zřetelem na určení každého jednotlivého prvku.

O jiných důvodech při výběru prvků, použitých v liturgických strukturách nebo při zpěvu, se bude mluvit později, především v druhé části tohoto úvodu.

II. Vlastní texty o svatých

19. Jak je zřejmé, je hlavní částí této knihy díl nazvaný *Vlastní texty o svatých*.

A) Všeobecné uspořádání

Uspořádání tohoto dílu

20. V tomto dílu se nacházejí všechny vlastní texty o svatých od měsíce ledna až po měsíc prosinec, náležitě uspořádané níže popsaným způsobem.

K oslavám celoročového kalendáře jsou připojeny některé slavnosti všeobecného římského kalendáře (Zvěstování Páně, Nanebevzetí Panny Marie, Všech svatých, Neposkrvněného početí Panny Marie), a to buď pro své zvláštní sepětí s naší tradicí, nebo s ohledem na vlastní texty, převzaté z našich liturgických knih.

21. V tomto dílu mají své místo také dvě votivní officia našeho Pána Ježíše Krista a vícero officí pro sobotní památku Panny Marie, jejichž duchovní zaměření bylo objasněno magistrem řádu a která budou níže popsána.

Příloha ke vlastním textům o svatých uvádí doplňující prvky pro slavnostnější slavení významných svátků: modlitby po žalmech, novozákonní kantika a evangelia, dlouhá responsoria. Rozsah těchto prvků *ad libitum* a jejich povaha vedly k jejich autonomnímu uspořádání do přílohy. Odkaz na tyto prvky je vždy označen v příslušném officiu.

Stupeň slavení

22. Oslavy svatých a blahoslavených našeho řádu jsou řádně rozlišeny a nazývají se: slavnost, svátek, památka. Památky jsou pak závazné nebo nezávazné a jejich stupeň slavení je vždy uveden u příslušného dne, kromě blahoslavených z *Vlastního kalendáře pro užívání v provinciích*, jejichž památka je sama o sobě nezávazná.

23. Při zachování stupně liturgických dnů a vlastního uspořádání každé hory mohou být vybrány formuláře lišící se od běžných a může se tak slavit buď zcela nebo zčásti nějaké votivní oficiem. Stejně tak se může při patřičné úctě k významu vlastních textů pro liturgické doby a při náležitém rozlišování učit „připomínka“ pro některé oslavy nebo výročí.

B) Jednotlivé prvky formulářů

Životopis

25. Na začátku každého vlastního oficia je uvedena „malá životopisná poznámka“ o životě daného svatého nebo blahosladeného ve smyslu *Všeobecného úvodu k liturgii hodin*.

Stejně jako v propriích některých řeholních rodin nebo diecézí byly tyto životopisy zpracovány rozsáhleji a byly sepsány podle poznatků současné historické kritiky za spolupráce řádové postulatury.

Takto se vyhovělo přání mnohých, aby byla k dispozici duchovní potrava nejen z druhého čtení, ale také z životopisné poznámky. V ní se staví do světla některé zvláštní rysy z duchovního života svatých nebo z jejich pastorační, naukové nebo apoštolské činnosti, které mohou být užitečné pro úvodní komentář k liturgickému slavení, pro homilii nebo pro osobní rozjímání.

Antifony k invitoriumu

26. Pro svátky svatých a pro některé význačné památky jsou k invitoriumu na výběr dvě antifony.

Jako ve většině případů, jsou na prvním místě uvedeny skladby nové, neboť chtějí ukázat, jak můžeme oslavovat Boha zároveň se svatými nebo blahosladenými. Druhé jsou pak vzaty z našich starých knih, zejména kvůli zpěvu, a proto jsou někdy delší než ty, které se vyskytují v liturgii hodin římského ritu.

Jejich překlad vyžaduje zajisté správné přizpůsobení, odpovídající jejich chórovému užívání. Nic nebrání zachování našeho zvyku opakovat pouze část těchto antifon během žalmu, při recitaci celé antifony na jeho začátku a konci.

Hymny a jiná nebiblická kantika

27. Hymnus, jako „hlavní básnický prvek, vytvořený církví“, aby dal každé hore nebo svátku zvláštní zabarvení, má značný význam pro vyváženost každého formuláře o svatých.

Všechny hymny propria OP jsou po pozorném zkoumání a pečlivém studiu sebrány nebo přizpůsobeny podle norem nových liturgických předpisů. Jejich

typografická úprava sleduje *Liturgii hodin* římského ritu, ale bez závěrečného *Amen*, které neladí s textem.

Některé z těchto textů jsou nové skladby, jako např. pro svatého Dominika, Tomáše, svatou Kateřinu Sienskou atd. Jiné texty jsou převzaty z *Breviáře OP* nebo z jeho *Prototypu*, zdokonalené a zrevidované odbornými hymnology.

Konečně texty menší hodnoty nebo důležitosti měly být nejprve umístěny do *přílohy*, poté však byly z praktických důvodů ponechány na svém místě ve vlastních textech, ale byl k nim přidán pokyn: „Hymnus ze společných textů nebo následující“. Tím je naznačena možnost nahradit takový hymnus jiným.

28. Potřeba překladu hymnů do národních jazyků přinesla specifický problém, který se musí vyřešit odpovídajícím způsobem podle norem biskupské konference a řádových směrnic.

Ve většině případů totiž nejde o pouhý překlad nebo úpravu textu, ale spíše o přepracování původní látky nebo nový výtvar, podle ducha či vlastního rázu každého jazyka. Nadto bude nutné dbát, aby se překlady hodily pro lidový zpěv a zároveň aby vynikaly po stránce doktrinní, jinak ztratí důvod své existence.

Je prospěšné, aby v současných vydáních byl vedle národních jazyků uveden v některých případech text latinských hymnů, zejména tehdy, když se jimi zdůrazňuje osobitý ráz jednotlivých svátků a oslava svatých. Je nutné pečlivě dbát na to, aby se nepřipouštěly lidové popěvky, které samy o sobě nemají žádnou uměleckou hodnotu ani se opravdově neshodují s důstojností liturgie.

Žalmy, nadpisy a kristologické sentence

29. Velká péče byla věnována přezkoumání žalмовé části tohoto propria. Přihlíželo se k směrnicím liturgie hodin římského ritu, k různým zkušenostem a ke křesťanskému výkladu žalmů ve vztahu k světcům.

30. Pro slavnost svatého Dominika a pro některé významné svátky a votivní oficia Páně jsou uvedeny vlastní žalmy.

Nadpisy a kristologické sentence „k pochopení žalmů nebo k jejich použití pro křesťanskou modlitbu“, kterých používá římská liturgie hodin jen v ordináriu, rozšířilo naše proprium i na sanktorál, a to s ohledem na jejich prospěšnost.

Každý žalm a každé kantikum má tedy nadpis a vhodně vybranou sentenci buď biblickou nebo patristickou. Tyto poznámky zároveň s jinými prvky, žal-

movými modlitbami a antifonami, o nichž je zmínka v č. 32, mohou podivuhodně přispívat k díkyčinění, které převládá v úctě svatých.

31. V této knize, určené celému řádu, zohledňují citáty z Nového zákona, z církevních otců, z liturgie nebo našich duchovních spisovatelů spíše bohatství církevní tradice než na nejbližší textovou souvislost.

Překlady v národních jazycích mohou sice určovat jiné výběry žalmů a sentencí, je však třeba dbát na požadavek jejich organického začlenění do officia a vybrat žalmy podle jejich obsahu a druhu oslavy.

Řady antifon a jejich použití

32. V tomto propriu je velká rozmanitost antifon, která tvoří část jeho bohatství. Je však vhodné poznamenat něco určitějšího o jejich složení a zpracování.

a) Na prvním místě se vyskytují texty krátké, jako jsou zpravidla „antifony žalmové“, jejichž prvky jsou vyňaty ze samotných žalmů. Tyto antifony pocházející z našich starých officí jsou pokud možno ponechány na svém vlastním místě, nebo jsou vhodně použity někde jinde.

b) Jiné antifony, vzaté z posvátných knih, patristických textů nebodominikánské historické tradice, jsou pečlivě zachovány nebo vybrány. Tyto antifony se pak stávají užitečným doplněním, aby se jasněji zdůraznily náměty oslav a usnadnilo se pochopení typu nebo slavnostnosti každého officia.

c) O slavnostech a svátcích se předkládají k modlitbě se čtením a často i k ranním a večerním chválám tři řady antifon, které mají svou vlastní dynamiku a svůj ráz: řada A je vzata především z Písma svatého, řada B podává zprávy o životě a ctnostech světce nebo jeho výroky a moudrost, řada C je doprovázena gregoriánským nápěvem.

33. Při překladu je nutné mít na zřeteli mnohoznačný význam a účel antifon, které mají četné zvláštnosti.

a) V našem propriu, tak jako v římské liturgii hodin, nemá antifona vlastních textů o svatých často význam pouze responsoriální, ani nemůže být počítána pouze k druhu antifon kratších či žalmových, ale může mít širší souvislost s žalmem, totiž určovat jeho strukturu nebo typologický význam. To se také stává u vlastních antifon, používaných spolu s žalmy z běžného dne.

b) Je třeba svědomitě dbát na vhodné přizpůsobení těchto antifon k rytmu slavení v národních jazycích. Velká péče se má věnovat tomu, aby byl uchován a přetlumočen význam teologický, historický nebo duchovní, který je smyslem a důvodem těchto antifon.

c) Řada doprovázená gregoriánským nápěvem nebo texty, určené především ke zpěvu, jsou uvedeny pro svůj obsah a krásu. Při překladech nic nebrání tomu, aby byly vybrány jiné řady antifon, kterých se již v některých krajích používá s vhodnými melodiemi.

Aby však tato pestrost propria, která napomáhá modlitbě žalmů, byla správně chápána a řádně užívána při úpravách do národních jazyků nebo pro slavení v komunitách, je nutné přihlížet k *Všeobecným pokynům ke liturgii hodin*, které poskytují zásady k jejich mnohostrannému použití pro slavení se zpěvem nebo beze zpěvu.

Čtení z Písma svatého a responsoria

34. Naslouchání textům z Písma svatého vhodně vybraným k oslavě našich světců je zvláštní příležitostí, jak odhalit vždycky něco nového z jejich duchovního bohatství, jak otevřít své srdce Duchu svatému a jak uvažovat o uskutečnění spásy.

Podle liturgických předpisů jsou biblické texty v delších a kratších čteních latinského vydání propria vybírány z typického vydání Neovulgáty (1979).

35. Responsoria po čteních jsou vždycky vybrána podle možnosti ze zděděného pokladu, velká péče byla věnována volbě nebo přizpůsobení samotných responsorií, a to buď kvůli zachování básnické a symbolické síly mnoha těchto prvků nebo kvůli hodnotě vyplývající z tohoto osvědčeného „symfonického“ způsobu, jímž se liturgie po staletí dotýkala Písma svatého nebo z něho čerpa-la inspiraci.

Kde však nebylo možné najít texty odpovídající příslušným čtením nebo správné interpretaci Písma svatého, byly složeny texty nové nebo byly převzaty texty z liturgie hodin.

36. V překladech do národních jazyků je snadné pomocí biblického indexu tohoto propria provést přizpůsobení nebo úpravy. Mezi nimi je nutné zmínit: výběr jiných čtení, libovolné prodloužení biblických čtení (tj. prvních čtení), popřípadě zkrácení čtení krátkých. Přitom se zdá být vhodné doplnit před první čtení krátký úvod k objasnění volby textu.

Zvláště při slavení za účasti lidu se při ranních a večerních chválách zdá vhodnější použít delší čtení. Vydání v národních jazycích proto mohou navrhnout variantní texty, uvedené buď bezprostředně po krátkých čteních nebo v příloze.

Hagiografická čtení

37. Hagiografická čtení tohoto propria odpovídají požadavkům *Všeobecného úvodu k liturgii hodin*, pokud jde o jejich druh a hlediska výběru. O všech částech se pečlivě kriticky uvažovalo za spolupráce Řádového historického institutu a *Commissio Leonina*.

38. Schémata každého officia předkládají více druhých čtení k výběru. Mezi nimi jsou některá spíše historického rázu. Zároveň s těmito doklady, velmi důležitými pro duchovní život, bylo v nich poskytnuto trochu místa životopisnému pohledu. Kromě toho se místy usilovalo o soulad mezi prvním a druhým čtením, popřípadě čtením a některou antifonou, především antifonou k *Benedictus* nebo *Magnificat*, nebo mezi přímluvami.

39. Tato znamenitá kytice z duchovního dědictví řádu se nabízí, aby se mohlo pohotově čerpat z jeho spirituality a aby tato spiritualita mohla být živena. Proto jsou některá čtení delší než obvykle, přičemž bylo užitečné označit variantní zkrácený text, k užití podle okolností. Spolu s tematickým indexem druhých čtení umožňují tyto poznámky hojnější užitek z propria. Překlady mimoto mohou zavést také jiné úpravy nebo formy, s ohledem na požadavky jazykové nebo kulturní.

Komise jednotlivých provincií mohou, pokud se to zdá vhodné, předložit vedle čtení obsažených v této knize nebo místo nich také jiné texty.

40. Druhá čtení pro blahoslavené z *Vlastního kalendáře pro užívání v provinciích* nejsou v této knize uvedena. O ně se tedy mají postarat komise jednotlivých provincií v souladu s liturgickými předpisy.

41. Konečně je třeba připomenout, že řád může vydat nezávazný doplňovací lektionář, za spolupráce provincií, jak to již učinily některé řeholní rodiny.

Kromě čtení pro svaté a blahoslavené lze v tomto nezávazném lektionáři umístit texty dominikánských autorů týkající se našeho evangelijního a apoštolského života.

Responsoria po čteních

42. Po tom, co již bylo řečeno o povaze responsorií po biblických čteních a co bude řečeno o dlouhých responsoriích o svatých, je nutné uvažovat o responsoriích liturgie hodin a o jejich vhodné úpravě. Ať se to koná podle norem určených biskupskými konferencemi, ať se přitom dbá na požadavky národního jazyka, a pokud jde o nás, na chórové zvyklosti a na naše tradice.

Nic však nebrání tomu, aby byla vedle sebe uvedena responsoria upravená pro chór nebo pro zpěv a jiná, upravená pro recitování jednotlivcem. Při této recitaci si totiž responsorium se svými opakovanými částmi uchovává hodnotu a má vést k tomu, aby se čtení změnilo v modlitbu a kontemplaci.

Prosby, úvody k modlitbě Páně, modlitby a požehnání

43. Euchologie řádového propria byla celkově promyšlena podle směrnic a vzoru knih vydaných po liturgické obnově. Při tomto přepracování se uvažovalo o mnoha prvcích: byly to mešní modlitby mší z celořádového kalendáře a z *Vlastního kalendáře pro užívání v provinciích*, modlitby po žalmech a kanticích, prosby, formule požehnání atd.

Úvod k *Misálu OP* udá ráz a ducha tohoto přepracování a dotvoření zároveň se zásadami, jimiž se řídila jeho úprava, především s ohledem na mešní texty.

Aby však bylo této knihy vhodně používáno, budou některé zvláštnosti těchto oficií vysvětleny.

44. Kde jsou pro řádové světce uvedeny dvě modlitby, jsou v nešporách uvedeny ty, které pocházejí z *Římského misálu*. Jiné pak, které více souvisí s vlastním slavením členů řádu, jsou určeny k ranním chválám nebo k modlitbě se čtením.

45. Prosby jsou složeny podle *Liturgie hodin* a požadavků *Všeobecných pokynů k liturgii hodin*. Pocházejí z četných schémat, ze vzájemného sdělování mezi komunitami i ze zkušeností.

Ačkoli jejich sestavení byla věnována velká péče, mají tyto formuláře své meze, a to z mnoha důvodů. Již sám tento literární druh je nový a v latinské církvi dosud nevyzkoušený; naše doba se potýká se zvláštními nesnáze, ať jde o jakoukoli podobu modlitby chvály nebo prosby; problémem je také přílišná rozmanitost lidského nebo kulturního kontextu těch, pro které je toto proprium určeno.

Při zachování pokynů uvedených ve *Všeobecných pokynech k liturgii hodin* a rovněž pokynů, které mohou být dány biskupskými konferencemi nebo řádovými komisemi, zůstává nedotčené právo používat těchto formulářů při překladu tohoto propria do národních jazyků s velkou svobodou nebo navrhnout formuláře nové, zejména v těch místech, kde je dlouhodobá zkušenost se společnou modlitbou.

Konečně při liturgickém slavení při zvláštních příležitostech může být vhodné použít přímluv jiného druhu, aby nechyběla oprávněná rozmanitost. Tato kni-

ha podává jeden nebo druhý typ pro umučení Páně a za zemřelé. Mnoho textů převzatých z naší *Knižky modliteb (Libellus)* může být pramenem nebo repertoárem a vzorem přímluv.

46. Podle *Všeobecných pokynů k liturgii hodin* může být modlitba Páně uvedena vybidnutím. Kromě formulí, které jsou uvedeny v *Liturgii hodin*, poskytuje proprium nezávazné texty, uvedené přímo v příslušném oficiu. Jak přímluvy, tak také úvody mohou být v překladech nahrazeny texty, které se pro nás víc hodí.

47. Pro slavnosti a některé svátky poskytuje tato kniha formule požehnání, z nichž jsou některé zčásti převzaty z požehnání pro mše těchto světců. Při jejich úpravě je však třeba dbát na vhodnost vzhledem ke slavení v chóru nebo za účasti lidu.

V ranních a večerních chválách jsou tyto texty uvedeny před formulí propuštění, která libovolně při slavení v chóru nebo v konventě může při všech hórách znít: V. Dobrořečme Pánu. R. Bohu díky.

Přiměřeně a vhodně se tyto zvláštní formule požehnání mohou použít i při jiných liturgických úkonech, zvláště při modlitbě ve skupinách.

C) Votivní officia

48. Na žádost mnoha provincií, klášterů a kongregací přináší toto proprium votivní officia Páně a sobotní památky Panny Marie.

Vyhlašovací list magistra řádu, z jehož příkazu byla tato officia připravena, a sebraná díla četných znalců z různých provincií objasňují jejich liturgický a duchovní smysl.

Před jednotlivými votivními officii Páně je předeslána poznámka typologicko-duchovní s některými údaji o historickém vývoji těchto forem modlitby nebo úcty. Zde uvádíme pouze některé prvky týkající se jejich struktury.

Votivní officia Páně

49. V prvních stoletích církve vzniká úcta a pobožnost k Ježíšovu jménu, jež dosud kvete v církvi východní. Stejně je známá spojitost této úcty s životem řádu v dějinách, ale též v době současné v různých provinciích nebo bratrstvech.

V předchozím breviáři zachoval náš řád mezi připomínkami Kristova utrpení svátek Trnové koruny Páně, pocházející ze 13. století. Ačkoli některé diecéze a řeholní rodiny obnovily obdobné formuláře, zdálo se vhodnější nepřebírat

je, ale spíše vytvořit nové oficium o Utrpení našeho Pána Ježíše Krista, které se má slavit jako oficium votivní nebo jako oficium některého titulu.

50. Oficium Nejsvětějšího Jména Ježíš není opakováním toho, co se nalézá v cyklu Narození Páně a co především vede k nazírání na tajemství usmíření, které přinesl lidem Kristus Spasitel, avšak s využitím jiných vybraných prvků usiluje o „plnější pochopení přijaté spásy“ a o probuzení citu vděčnosti a radosti nad evangeliem pokoje, ke slávě Pána.

Oficium o Utrpení našeho Pána Ježíše Krista není zdvojením toho, co se nalézá v cyklu Svatého týdne, který přináší především téma „vykoupení přijímaného s vírou“, ale zapojením dalších prvků se snaží přivést k jeho živému pochopení a k plnějšímu obrácení a věrnému následování Krista.

51. Používání těchto oficií se řídí podle norem *Všeobecných pokynů k liturgii hodin*.

Při překladech do národních jazyků a při používání těchto formulářů je nutné mít na zřeteli jejich povahu, o které byla řeč v č. 50. Rovněž je nutné pochopit smysl a důležitost mnohosti a rozmanitosti prvků. Některé biblické texty, například ty, kterých se zpravidla málo používá, připomínají vše, co Kristus učinil, a podávají zprávu o apoštolátním významu této liturgické připomínky pro církve.

Tato část propria přináší liturgickým komisím více možností úprav dle různých hledisek než jiné části. Překlad těchto oficií do národních jazyků, rozmanitost prvků, způsob přeložení slov typicky latinských atd. závisí na prvcích místních, dominikánských nebo kulturních. Přece však se má brát zřetel tím nebo oním způsobem na tyto liturgické prvky buď v témže vydání propria nebo v doplňovacím lekcionáři.

Oficia sobotní památky Panny Marie

52. Už od svých začátků chtěl náš řád dát liturgii hodin zvláštní mariánský ráz, buď úvodním pozdravem k Panně Marii, recitací mariánských hodiněk nebo také tím, že přičítal důležitost sobotní památce Panny Marie.

V nedávné době se však leccos změnilo a zvyky a ducha dávných dob nahradila společná recitace mariánského růžence.

Dnešní liturgická obnova dovoluje navrátit plný význam sobotní památce Panny Marie.

Pro utvrzení mariánského ducha řádové modlitby přináší proprium velkou rozmanitost prvků, uspořádanou do pěti schémat, které ve spojení s různými

prvky *ad libitum* dávají deset formulářů. K jejich snadnějšímu používání a k lepší srozumitelnosti textů, které pocházejí z dominikánské tradice, jsou schémata označena takto: Matky Boží, Panny Marie; Panny Marie, Královny panen; Panny Marie, Matky milosti; Panny Marie, Matky milosrdenství; Panny Marie, Královny apoštolů.

53. O sobotách během roku, na které nepřipadá žádná závazná památka, se může slavit sobotní památka Panny Marie.

Při slavení této památky, zvláště když se koná často, použije se přiměřeně výsady našeho *propria*, že se mohou recitovat vlastní antifony s feriálními žalmy. Je velmi důležité, aby si sobotní památka Panny Marie zachovala odlišný ráz při slavení.

54. Spolu s texty vydanými v římské *Liturgii hodin* tak naše komunity mohou využívat přiměřené rozmanitosti a hojnosti.

Při volbě vhodných témat je nutné přihlížet k rytmu liturgického roku i ke společným potřebám, aby se zabránilo jejich mechanickému používání. Například schématu Panny Marie, Královny apoštolů se může vhodně použít v sobotu po svatodušních svátcích, jestliže je volná. Podobně schématu Panny Marie, Matky milosti, jímž se zvláště zdůrazňuje služba Panny Marie v ekonomii spásy, se může užít v poslední volnou sobotu měsíce listopadu.

Votivní officia řádových světců

55. Při zachování pravidla, kterým se ruší pravidelné týdenní či měsíční připomínky některého tajemství nebo světce, se může kvůli veřejnému užítku, zbožnosti nebo na zvláštní žádost slavit votivní officium některého světce našeho řádu, a to s rozlišováním a podle ustanovení *Všeobecných pokynů k liturgii hodin*.

Zrušení, o němž byla řeč na začátku tohoto odstavce, se netýká zvyku recitovat antifony k svatému Dominiku nebo k jinému světci po antifoně *Salve Regina* po kompletárii nebo nešporách.

V těchto votivních officích se recituje všechno z běžné ferie kromě vlastních textů jednotlivých officí. Tyto prvky at' jsou vybírány tak jako v závazné památce, která má vlastní formuláře.

D) Příloha k vlastním textům o svatých

Modlitby po žalmech a kanticích

57. V oficiích, která mají vlastní žalmy, se na konci těchto žalmů nebo kantik uvádí, že v příloze je možné nalézt modlitby po žalmech a kanticích.

Tyto modlitby po žalmech, jejichž používání dosvědčuje starobylá psalmodie, byly v Liturgii hodin obnoveny. *Všeobecné pokyny k liturgii hodin a Úvodní poznámky* této přílohy poukazují na jejich smysl a užitečnost.

Tyto modlitby propria jsou složeny podle titulů a kristologických sentencí tak, aby byla mezi těmito prvky harmonie a shoda.

Složení těchto modliteb se řídilo směrnicemi *Všeobecných pokynů k liturgii hodin* zároveň s přípravnými pracemi k pátému svazku *Liturgie hodin*. Některé texty jsou inspirovány starobylými formuláři, nyní kriticky vydanými, jiné jsou nově vytvořeny, konečně jiné, aniž se odchyľují od svého druhu, představují světce v kontextu liturgie, zvláště při modlitbě se čtením.

Při těchto modlitbách je vždy zachováván jejich žalmový ráz, těsněji se dotýkájí samého textu žalmů, aby také nyní, tak, jak tomu bylo v dějinách, pozvedaly mysl ke kontemplaci. To je však odlišuje od kolekty a vysvětluje to, proč nejsou zakončeny konkluzí „skrze Krista...“.

58. Modlitba po kanticích je nový prvek v dějinách liturgie a liší se od kolekty i od modlitby po žalmech. Jejím tématem je díkyčinění nebo biblické pozhénání.

K oficiu prodloužené vigilie se předkládá pouze jediná modlitba pro tři kantika, která poukazuje buď na typičtější kantikum, nebo se pokouší o jakousi syntézu všech biblických prvků.

59. Co se týká jejich povahy, zůstávají modlitby po žalmech a kanticích velmi blízké textu žalmů a kantik. Z toho důvodu a také pro novost tohoto liturgického druhu bude při překladu do národních jazyků nutné postupovat se stejným rozlišováním a svobodou.

Kantika a evangelia

60. Pro slavnost svatého Dominika a pro některé řádové svátky jsou navržena kantika a evangelia k prodloužení modlitby se čtením, která se zde pro své uspořádání nazývá „oficium vigilie“.

Při výběru těchto prvků bylo pečlivě uváženo celé officium i lekcionář vlastních mší. Úvodní patristická sentence a modlitba po kantiích tvoří jakýsi klíč k tomuto výběru.

Překlady do národních jazyků se mohou inspirovat tím, co je uvedeno v této knize, a mohou se postarat i o jiná schémata pro některé světce nebo výročí našeho řádu.

Dlouhá responsoria pro svátky Páně a svatých

61. V příloze a v dodatku se podává výběr „dlouhých“ responsorií pro svátky Páně a svatých, který odpovídá používání tohoto liturgického druhu v našich formulářích, jak k nešporám místo krátkých responsorií, tak k modlitbě se čtením nebo k jiným liturgickým úkonům.

Z téhož důvodu jako hymny jsou i tyto prvky velmi důležité, a to pro svou vlastní povahu i pro povahu každého officia a pro liturgický život komunit, zejména o svátcích řádových světců. Dodávají jim totiž typicky dominikánský ráz.

Při překladech nebo při novém vytváření jiných textů ať se uplatňují pokyny uvedené výše pro hymny nebo pokyny, jež budou dále uvedeny pro vlastní texty liturgických dob.

III. Dodatky

62. I když náš řád přijal liturgii hodin podle římského obřadu, přece si zachoval některé prvky vlastního ritu. Vyhlášovací list magistra řádu vysvětluje hlavní hlediska tohoto obnoveného výběru a dobře připomíná, jakým způsobem jsou zmíněné, řádně schválené prvky nabízeny řeholním komunitám.

Ke kompletáři

63. Vydávají se zvláštní prvky dominikánského kompletáře, zvláště pro dobu postní, podle významu, jaký si toto officium zachovává v liturgii hodin. Na příslušném místě jsou také uvedeny pokyny, aby se některé tyto prvky přenesly do nešpor, jestliže se kompletář nezpívá. Je také připojena zkrácená psalmodie, která se může používat vždy tak, aby tento oddíl mohl být přímo používán při liturgii.

64. V překladech může být kompletář vydáván různými způsoby, také jako samostatný svazek se zpěvem, s celou psalmodií a antifonami. Velmi žádoucí jsou vydání s novými skladbami, spolu s dominikánskými chorálními nápěvy.

65. Na konci kompletáře nebo nešpor vyjadřuje závěrečný pozdrav blahoslašené Panně naší úctu k ní a důvěru v její přímmluvu u Ježíše Krista a je snažnou

prosbou za náš řád, ať už se koná s průvodem nebo bez něho – rubriky připouštějí obojí možnost.

Tento pozdrav, konaný obvykle při průvodu, jak bylo zvykem už od prvních generací, nebo jiným způsobem podle poměrů kulturních nebo místních, má mít v našich komunitách svůj plný význam. Zároveň je třeba najít rovnováhu mezi obřadními formami úplnějšími i jednoduššími, ale tak, aby se symbol nestal prázdňým.

Vlastní texty liturgických dob

66. Tento oddíl přináší z liturgických knih OP především dlouhá responsoria a ještě některé specifické obřady našeho řádu, mající zvláštní vztah k liturgickému roku. Většina těchto prvků nemá místo v liturgii hodin buď kvůli formě nebo způsobu použití. Náš řád však dosáhl toho, aby je směl zachovat, a zde přináší v obnovených formulářích to, co je podstatné v jejich strukturách.

67. Postup užívaný při výběru těchto prvků byl týž jako při tvoření posledního vydání římského antifonáře, se zřetelem na jisté zkušenosti některých komunit.

Prvky, které harmonicky odpovídají liturgickým textům, byly ponechány v našich knihách na své obvyklém místě. Ostatní prvky, které je přesto dobré zachovat, byly vloženy na jiná vhodnější místa. Co se týká zvláštních rubrik pro některé úkony liturgického roku (slavnostní kapitula, zpěv rodokmenů, průvod při nešporách v den Zmrtvýchvstání Páně atd.), je nutné obrátit se na *Directorium liturgicum O.P.*

68. Předkládá se také seznam vybraných antifon k modlitbě uprostřed dne nebo responsorií pro dobu postní. Tento seznam nabízí některé prvky doplňovací nebo náhradní místo těch, které pro tato officia uvádí *Liturgie hodin*.

Vybraná responsoria, zvláště vhodná a výstižná po stránce textové, básnické nebo doprovázená půvabným nápěvem, mohou být také použita liturgickými komisemi v nezávazném lekcionáři, který má být pořízen pro postní dobu.

69. Tento oddíl tedy vznikl jako *Liturgický poklad OP* pro liturgii hodin. Vydání propria OP v národních jazycích mají různé možnosti co do úpravy a podání těch prvků. Liturgické komise se mohou se zřetelem na požadavky jazyka nebo užívání přičinit o případný vývoj obvyklé struktury dlouhého responsoria v liturgické praxi našeho řádu vytvářením nových forem nebo také přisvojením si prvků pocházejících odjinud či složených v naší době.

Výňatky z knížky tradičních řádových modliteb „Libellus“

70. Aby byl co nejméně narušován ráz tohoto propria, které je určeno k liturgickému slavení, zdálo se vhodné poskytnout hojně výňatky z „Knižky modliteb“ celé dominikánské rodiny.

Všechny tyto prvky byly pozorně a náležitě prozkoumány v ohledu literárním a historickém a jsou vytištěny tak, jak to odpovídá užitečnosti a jak je to přiměřené pro naši dobu.

Budiž zde dovoleno připomenout to, co je předesláno v příloze, abychom uvážili znamenitost takových modliteb: podporují zbožnost vyzkoušenou a solidní potravou, u nás dobře známou, vyjadřují úctu světcům našeho řádu a posilují ji, vyzvedají jejich horlivou lásku k modlitbě a kontemplaci.

Není nic divného, jestliže se v samotných vydáních liturgických textů podává výběr z těchto modliteb jako doplněk, a to tím spíš, že se jejich užívání vztahuje na celou dominikánskou rodinu a má jí sloužit.

Indexy

71. K obvyklým indexům (zkratk a značek, žalmů a kantik, hymnů a responsorií, biblických textů, autorů, svátků) je připojen index témat, který, ačkoli by mohl být různě složen podle úsudku každého jako všechna díla tohoto druhu, přece bude velmi prospěšný k mnohému užitku těch, které má naše proprium na zřeteli: proprium je totiž sice liturgická kniha, ale sbírá také prameny našeho dominikánského života a chce nabídnout pomoc různým řádovým skupinám, které se scházejí buď k modlitbě nebo pro jiné duchovní cíle.

Vydání propria v národních jazycích mají být opatřena podobnými indexy, moudře upravenými.

IV. Překlady propria do národních jazyků

72. Jak bylo řečeno, má toto proprium na zřeteli celý řád, a to zásobou a rozmanitostí prvků, které přináší, a také svou vlastní povahou. Proto vyžaduje úpravu, která souhlasí s povahou liturgických knih po reformě Druhého vatikánského koncilu, s konventní strukturou naší liturgie, s našimi liturgickými zvyklostmi a též s různým charakterem našich komunit.

Všeobecné pokyny pro úpravy

73. Práce na úpravě se má konat po důkladném prostudování všeobecných norem vydaných o této věci. Rovněž je třeba pamatovat na to, že proprium je kniha, která se i v typickém latinském vydání snaží o plnou oslavu tajemství

spásy. V prvcích a strukturách tohoto díla se tedy neustále hledí na to, aby z toho vzešla pravá a skutečná křesťanská spása, kterou řádové komunity, buňky všeobecné církve, oslavují a uskutečňují společnou liturgií, jež na sebe bere trojí rozměr: církevní, komunitní a individuální.

Souvislost mezi oficiem a komunitou, která je slaví, tak dodává typický ráz našemu liturgickému úkonu. Tento ráz má odpovídat charismatu řádu a našemu apoštolskému životu podle evangelia.

74. Vyhlášovacím listem podává poučení o úpravě našeho propria. Při zachování odpovědnosti provinciála každé jazykové oblasti má magistr řádu schválit překlady propria zpracované v národních jazycích dříve, než se předají ke schválení Apoštolskému stolci.

Jednotlivé pokyny

75. Řádovým liturgickým komisím už byly zaslány některé pokyny pro překladatelskou práci. Snad bude možné poskytnout ještě jiné odborné prvky týkající se tohoto typického vydání.

Už teď se ukazuje, že ke všem těmto směrnícím, jichž se má pečlivě dbát, je nutné přidat některé podrobnosti týkající se tohoto vydání a k tomu různé připomínky, které jsou v tomto *Všeobecném úvodu* a v *Doplňujících poznámkách* uvedeny nebo naznačeny.

Komise mají věrně přeložit celý soubor prvků tohoto nového propria jim svěřeného, s přizpůsobením dnešnímu způsobu mluvy. Naprosto ho nesmějí zkracovat podle svého mínění a nesmějí si osobovat zákonitou možnost výběru, ale musí uchovat a chránit proprium neporušené pro komunity i pro jednotlivé uživatele, kterým náleží.

76. List magistra řádu vyhlášující toto proprium má být otištěn ve všech vydáních v národních jazycích. Nic však nebrání tomu, aby se do vydání v národním jazyku přidal také nějaký jiný dokument, buď samotného magistra řádu nebo provinciála.

77. *Všeobecný úvod*, *Doplňující poznámky* a rubriky at' jsou přeloženy do národních jazyků s pečlivou pozorností k požadavkům každého jazyka, oblasti i našich liturgických knih.

Aby překlad propria mohl být schválen magistrem řádu a potvrzen Apoštolským stolicem, je nutné přeložit v úplném znění i *Všeobecný úvod*, *Doplňující poznámky* a rubriky.

Péče o úpravu přizpůsobenou celé knize

78. V této knize se nalézá mnoho vybraných textů, jež lze dle vhodnosti používat k přípravě provinčních proprií, k zvláštním oslavám nebo také k vydávání knížek pro laiky.

79. Liturgické komise mají zvážit všechny faktory, včetně ekonomických a technických, a mají dát všem řádovým komunitám, bratřím, mniškám, sestřím a laickým sdružením vyvážené vydání propria v národním jazyce, odpovídající péči řádu, aby předal to nejlepší ze svého liturgického a duchovního odkazu a aby odpověděl na požadavky dnešní doby.

Tento základní požadavek se může plně sladit s tím, co bylo výše řečeno o vytváření odpovídajících nových prvků a textů a o rozmanitých možnostech při vydávání některých částí této knihy.

V. Doplnující pokyny

Podmínky autentického pluralismu

80. Autentický pluralismus může mít místo v slavení božského officia, aniž tím způsobí nějakou škodu. Po zralé úvaze totiž musíme být přesvědčeni, že neškodí, ale dokonce prospívá skutečné jednotě modlitby a řeholního života řádu.

Jakékoli skupiny bratří, mnišek, sester, laických sdružení – při zřejmé rozdílnosti komunit – uskutečňují onen pluralismus, i když je zachováno jejich právní vymezení a když je snaha o jistou objektivní liturgickou spiritualitu. Tuto objektivní spiritualitu, která se zakládá na cyklickém vývoji dějin spásy a která se uskutečňuje v liturgii, prožíváme my bratří kazatelé pod heslem „communio-missio“, které je řádu vlastní.

Statut zpracování tohoto propria

81. Sestavení tohoto *Propria Officiorum O.P.* chce uspokojit přání a očekávání celé dominikánské rodiny. Poslední generální kapituly jednaly starostlivě o jeho přípravě a vydání, a magistr řádu pak ustanovil zvláštní komisi.

On sám ve *Vyblašovací mlistě* poukázal na různé skupiny a komise, které pracovaly na jeho přípravě. Po pracích zvláštní komise odborníků z různých provincií světa (15.–25. září 1976) dal sám magistr řádu zvláštní příkaz generálnímu asistentovi, pověřenému péčí o život modlitby a o liturgii, a skupině odborníků, aby technicky připravili celkové vydání tohoto propria.

82. Tato práce zahrnovala nejenom uspořádání všech těch prvků, ale také z nařízení magistra řádu a po poradě s četnými odborníky vedla i k vydání doplňků tohoto propria.

Neboť i když byla přijata liturgie hodin podle římského ritu, uchoval si náš řád skutečnou autonomii v tom, co se týká božského officia a co má vztah k vlastní tradici modlitby. Bylo jistě prospěšné vydat význačné prvky z breviáře OP, ale také bylo zároveň třeba odevzdat řádu proprium stejnorodé, které by bylo důstojné jeho liturgické tradice a které by vhodně odpovídalo kulturní, lidské a řeholní univerzalitě dominikánské rodiny.

83. Magistr řádu pozorně sledoval a bedlivě zkoumal rozličné etapy a průběh práce na tomto propriu, laskavě udával směrnice a metodu a výslovně schválil jednotlivé části. V případě nutnosti byly jejich prvky také řádně zaslány Apoštolskému stolci ke schválení.

Užívání tohoto propria OP

84. Toto *Proprium Officiorum O.P.* je určeno především komunitám a těm, kdo jsou povinni se řídit kalendářem OP. V širším měřítku se pak předkládá všem, kteří jsou spřízněni s dominikánským charismatem a touží sytit svou modlitbu z pramenů naší liturgie a podílet se na živém svědectví světců našeho řádu.

Všechny skupiny, z kterých řád sestává, slaví božské officium podle ducha liturgie a podle vlastních stanov nebo statutu a užívají přitom také našich liturgických knih. Avšak jejich konkrétní a místní používání a sám způsob slavení liturgie bude vykazovat charakteristické znaky každé skupiny nebo komunity v rámci jednoho a téhož dominikánského charismatu.

85. Každý bratr nebo každá sestra jsou zváni k následování Krista na cestě svatého Dominika vstupem do některé komunity a ještě úžeji svou profesí. Liturgie hodin je tedy modlitbou jak komunit, tak i jednotlivců.

Při slavení liturgie jednotlivcem neboli soukromě, pokud jde o možnost zvolit si vlastní kalendář, uspořádání a o způsob výběru textů, je nutné zachovat normy, které jsou uvedeny ve *Všeobecném úvodu k liturgii hodin* a správně je vykládat.

V různém stupni a podle stavu každého jednotlivce v církvi at' všem členům a členkám dominikánské rodiny leží na srdci, aby si brali pro svůj duchovní život potravu z tohoto propria, neboť ze společenství svatých plyne mocný proud darů Ducha svatého a mají tu i pobídku k apoštolskému životu.

Liturgické výsady a indulty

86. O privilegiích, indultech a odpustcích, jakýmkoli způsobem připojených k úkonům obsaženým v liturgických knihách nebo k některým formulím modliteb nebo slavením obvyklým v řádě se pořídí soupis. Bude-li vhodné, aby byly uchovány, bude provedena pečlivá revize a budou poslány Apoštolskému stolci k přezkoumání, aby byly řádně uznány nebo obnoveny.

Soupis těchto liturgických výsad, řádně schválený, bude vydán tiskem, aby byl po ruce každému, kdo naše liturgické knihy používá.

Zvláštní statut tohoto dokumentu

87. Aby tento *Všeobecný úvod* a *Doplňující poznámky* nebyly v něčem na újmu zákonům a vlastním stanovám různých entit řádu, je třeba pamatovat na zvláštní právní charakter těchto dokumentů.

Podobají se literárním resp. právním druhům, jako jsou předmluvy, všeobecné úvody, direktáře nebo úvodní poznámky. Proto je jejich funkce katechetická a usnadňuje přijetí liturgických knih v komunitách.

88. Úkonem liturgických komisí bude, jak už bylo řečeno, horlivě se věnovat také úpravě těchto poznámek, se zřetelem jak na jejich literární druh, tak na kulturní nebo náboženskou situaci provincií řádu, a zároveň na základní upozornění vyhlášovacího listu magistra řádu o liturgii a o úctě svatých v našem dominikánském životě.

Ostatně každá komunita shromážděná na konventní kapitule má možnost vysvětlovat tento *Všeobecný úvod* a *Doplňující poznámky*, aby se lépe uplatňovaly, a může dokonce navrhnout konkrétnější ustanovení.

Avšak latinský text tohoto dokumentu zůstává podřízen přezkoumání a výkladu nejvyšší řádové autority.

Závěr

89. Při dokončení této knihy členové zvláštní liturgické komise pro vypracování propria OP s radostí uznávají, že za mnohé, co se zde podává, vděčí bratřím a sestrám a spolu s nimi četným odborníkům, jejichž rady a upozornění vděčně přijali.

Proto smíme doufat, že všichni synové a dcery našeho svatého Otce Dominika najdou v těchto poznámkách a v této knize to, co odpovídá jejich smýš-

lení o důležitosti a vznešenosti liturgie v jejich životě jako duchovním vrcholu jak křesťanského, tak řeholního života.

90. Bude ještě dána možnost naslouchat textům Písma svatého vztahujícím se na naše svaté, které staví do jasnějšího světla jejich svědectví a vybízejí nás k jejich následování. Četba textů od autorů našeho řádu zároveň s Otcí a církevními učiteli, četba historiků, teologů, spirituálů a kazatelů nám dává možnost odhalit sílu charismatu svatého Dominika a konkrétní cesty k jeho uskutečnění v okolnostech někdy velmi nesnadných a povzbuzuje nás v úmyslu sloužit lidstvu a církvi dnes.

91. Přímluva o obrácení vlastní i jiných lidí nás vede k tomu, abychom se modlili jako svatý Dominik: „Můj Bože, mé milosrdenství!... Pane, smiluj se nad svým lidem. Co bude s hříšníky?“ Rovněž modlitba chvály nás vede k díkůčinění Otcí v Duchu, za to, že nás povolal, abychom vytvořili v Kristu bratrské komunity a hlásali jeho slovo a jeho zvěst, a za to, že nás obdařil tolika přáteli a dobrodinci.

92. Při takové rozmanitosti textů a přiměřeném hodnocení moderních skladeb i tradičních prvků dovoluje nám tato kniha těšit se z propria svatých úplně obnoveného a současně zakořeněného v naší tradici. Ve svých doplňkových částech nabízí pomoc pro rozlišování prvků, buď zpěvu nebo modlitby, které jsou velmi významné v dominikánské historii a liturgii, a zachovává je a zároveň zve k nové tvorbě.

93. Tímto doplňkem k liturgickým knihám římským, které jsou ovšem zreformované a otevřené pro zdravý pluralismus, nabízí náš řád svým komunitám doplňky nebo prvky, které jim umožňují vyjadřovat se v životě modlitby shodněji se svým vlastním charismatem.

94. Máme naději, že blahoslavená Panna Maria, Matka Krista Spasitele, o jejíž ochranu náš řád s důvěrou prosí, náš blažený Otec Dominik a svatí naší dominikánské rodiny vlídně shlédnou na toto úsilí o obnovu, aby si bratři a sestry plně osvojili dynamiku liturgie a jejích symbolů, která je základem v životě každého věřícího, aby slavili liturgická tajemství jako jedinečný přechod Ducha svatého a Kristovo misijní volání do služby evangelium.

NĚKTERÉ POKYNY PRO SLAVENÍ LITURGIE V ŘÁDU KAZATELŮ

Úvod

1. Když přijal Kazatelský řád obnovený římský obřad, považoval za vhodné podržet si některé prvky z obřadu vlastního, kterých by mohly podle libosti používat komunity bratří, mnišek nebo sester.⁴⁹

Ostatně i knihy obnovené římské liturgie se odvolávají na zvláštní zvyky.

Proto se zdálo nutné reformovat naše zvyklosti, aby se lépe přizpůsobily současným podmínkám,⁵⁰ aniž bychom zapomínali na důležitost odpovídajícího rámce a prostředí našeho života vzhledem k našemu povolání.⁵¹

2. Struktura konventů a rozmanitost komunit, v kterých slavíme naši liturgii, nás vybízí, abychom určitým ritům dali takového ducha, který by lépe a harmoničtěji vyjadřoval ducha našeho řádu v liturgii.

Z toho důvodu se následující pokyny předkládají všem komunitám bratří, mnišek a sester jako návrhy a všeobecné směrnice pro správné uplatnění norem nových knih římské liturgie v naší vlastní situaci.

Řádová představení pak budou moci tyto směrnice zrevidovat a vykládat je jak pro celý řád, tak pro různé provincie nebo federace mnišek či kongregace sester.

I. Všeobecné poznámky

Vlastní ráz našich liturgických shromáždění

3. Shromáždění, které slaví liturgii v našich kostelích, má jistý zvláštní ráz. Spolu s našimi komunitami, které jsou vázány k slavení eucharistie a liturgie hodin,⁵² se zde příležitostně scházejí i jiní věřící. Všichni, komunita i ostatní věřící, jsou povoláni, aby se plně zúčastnili liturgického slavení, a to každý podle svého stavu.⁵³

49 Srov. AGK 1968, č. 58; AGK 1971, č. 135.

50 Srov. II. vat. koncil, dekret o přizpůsobené obnově řeholního života, *Perfectæ caritatis*, č. 3.

51 Srov. Pavel VI., apošt. exhortace „*Evangelica testificatio*“, 29. června 1971, č. 33

52 Srov. LCO, č. 58; LCM OP, č. 81, 85.

53 Srov. II. vat. koncil, konst. o posv. liturgii, *Sacrosanctum concilium*, č. 28.

Umístění komunity a úprava místa

4. Třebaže se liturgická povinnost týká komunity a ne místa,⁵⁴ přece se má dbát, aby se komunita bratří nebo sester modlila na přiměřených místech, podle toho, o jaké slavení se jedná.

Uspořádání modlitby, při kterém bratři nejsou obráceni k oltáři, ale k sobě navzájem,⁵⁵ vhodně naznačuje přítomnost Krista v modlící se církvi (Mt 18, 20) a je to krásný symbol kontemplativního života a eschatologického rozměru komunity.⁵⁶

Na tyto požadavky at' se pečlivě dbá při stavbě či úpravách prostor k modlitbě, ale i při uspořádání různých liturgických úkonů. Přitom at' se také bere v úvahu účast věřících na slavení konventní liturgie.

Různé služby při slavení liturgie

5. Služba předsedajícího a jiné služby při slavení liturgie jsou vymezeny v liturgických knihách.

Dále at' se berou v úvahu i naše řádové zvyklosti, pokud se shodují s povahou věcí a s normami současné liturgie.

6. Představený svěří podporování liturgického života a správné provádění liturgie bratru, který je v oboru liturgie a zpěvu zvláště' zběhlý; představený přitom zůstává odpovědný za liturgický život komunity.⁵⁷

7. Při výběru bratří zastávajících různé služby při liturgii, zvláště když se koná slavnostně, at' se hledí na jejich opravdovou způsobilost spíše než na zvyklosti nebo precedenci v řádě.⁵⁸

Dále je třeba dbát na to, aby se všichni členové komunity i věřící mohli liturgie činně (actuose) zúčastnit.

54 Srov. IGLH č. 262; LCO, č. 61 §III: „Když se ze spravedlivého důvodu nemůže slavit božské officium v chóru, at' se koná na jiném místě“ (Srov. AGK 1980, č. 188).

55 Srov. Caeremoniale O.P., ed. Jandel, 1869, č. 469–477 (zvl. č. 472); Missale O.P., ed. Fernández, 1965, str. 104, č. 5.

56 Srov. Humbertus a Romanis, Opera de vita regulari, ed. J. J. Berthier, vol. II, Romæ 1889, str. 84.

57 Srov. LCO, č. 330; LCM OP, č. 244; IGMR, č. 69, 73.

58 Srov. Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, instrukce *De Musica sacra et sacra liturgia*, 1958, č. 95; instr. *De Musica in sacra liturgia*, 1967, č. 5, 8, 11.

At' komunita neopomíjí ve vhodnou dobu se náležitě připravovat na obřady a na zpěv. Zdá-li se to vhodné, at' se neopomíjejí některé komentáře (admonitiones) během liturgického úkonu.⁵⁹

Odstupňovaná slavnostnost

8. Konventní slavení liturgie samo sebou vyžaduje, aby mělo dobrou úroveň. Svrchovaně se pro ně hodí zpěv.⁶⁰

Přece však je možné s užitkem uplatnit zásadu odstupňované slavnostnosti, jak pokud jde o zpěv, tak pokud jde o průběh různých liturgických úkonů.⁶¹ Tímto způsobem dospěje každá komunita podle svých konkrétních možností, podle svého rytmu života a s ohledem na liturgické doby k tomu, že bude zakoušet liturgický život, jenž bude jak oslavou Pána, tak i vhodnou potravou pro duchovní život jejich členů.

Chování při liturgii

9. Podle tradice je liturgie v chóru doprovázena gesty a postoji těla, které mají podporovat naslouchání Božímu slovu a plnější účast mysli i těla na společné modlitbě a liturgických úkonech.

Během dějin se řečené způsoby chování měnily a jistě se budou měnit i v budoucnu. Přesto tato gesta a postoje budou vždycky nezbytné, aby se zachovala harmonie a působivost liturgie (srov. výše, č. 4).

Bádání, která se v tomto oboru konají, zaslouží chválu a stejně tak okolnost, že se podle vhodnosti umožňuje věřícím účast na tomto vnějším projevu modlitby.

10. Pro harmonické slavení liturgie jsou dány některé všeobecné pokyny:

a) Bratři at' se účastí liturgie v oděvu předepsaném liturgickými knihami nebo nejvhodnějším vzhledem k místním poměrům. Při liturgii hodin at' mají na sobě řádový hábit nebo oděv k slavení opravdu přiměřený.

b) Při příchodu a odchodu na místo slavení at' podle místního zvyku každý jednotlivě nebo všichni najednou pozdraví oltář nebo obraz Spasitele.

59 Srov. Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, instr. *Inter Oecumenici*, 1964, č. 13; instr. *De Musica in sacra liturgia*, č. 5; IGMR č. 43, 111.

60 Srov. Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, instr. *De Musica sacra et sacra liturgis*, 1958, č. 35; instr. *De Musica in sacra liturgia*, 1967, č. 5, 11.

61 Srov. IGMR, č. 41; IGLH, č. 273; LCO, č. 65; LCM, č. 88

c) V chóru a při liturgických úkonech komunity mají bratři mezi sebou pořadí podle řádového zvyku.⁶² Je však důležité, aby ti, kdo mají zastávat nějakou službu, byli na vhodném místě a aby bylo zajištěno, že celá komunita bude moci dobře zpívat.

II. Konventní mše svatá

Všeobecné pokyny

11. Konventní mše je středem liturgického slavení komunity.⁶³ At' se slaví podle ducha a rubrik „Všeobecného úvodu k Římskému misálu“ a „Mešního řádu“.

Ačkoliv konventní mše svatá nemá žádnou zvláštní formu,⁶⁴ přece stojí za povšimnutí některé zvláštnosti vyplývající z jejího chórového slavení.

12. V komunitách, kde je značný počet koncelebrantů, at' se dbá na jednotný postup, zejména při bohoslužbě slova.

Zdá-li se to vhodné a dovolují-li to okolnosti místa a osob, nic nebrání tomu, aby nekoncelebrující bratři i přítomní věřící mohli při eucharistické bohoslužbě vstoupit do presbytáře.

Úkony komunity

13. Nejlépe budou uspořádány, když se bude brát zřetel na místní zvyklosti a na okolnosti a když se přihlédne k následujícím pokynům.

14. Bratři zpravidla stojí čelem k celebrantovi nebo k oltáři:

- a) při různých dialozích s celebrantem,
- b) při modlitbách (leda se při nich podle místního zvyku dělá hluboká úklona),
- c) při přímlovách,
- d) při celé eucharistické modlitbě nebo při její části,
- e) při modlitbě Otče náš a následujících modlitbách.

Při závěrečném požehnání se bratři mohou uklonit nebo stát zpříma.

15. Při různých textech, které chór nebo všichni přítomní zpívají, se stojí nebo sedí, podle okolností.

62 Srov. LCO, č. 266; LCM, č. 10.

63 Srov. LCO, č. 59; LCM, č. 82.

64 Srov. IGMR, č. 114.

16. Při čteních a homilii všichni sedí. Při evangeliu všichni stojí obráceni čelem k ambonu.⁶⁵

17. Bratři dělají hlubokou úklonu:⁶⁶

- a) před oltářem na začátku a na konci mše, není-li v presbytárii svatostánek s Nejsvětější svátostí,
- b) zdá-li se to vhodné, při doxologiích hymnů nebo jiných zpěvů,
- c) je-li to zvykem, při oracích a jejich konkluzích,
- d) zdá-li se to vhodné, před přijetím svatého přijímání.

18. Je-li v presbytárii svatostánek s Nejsvětější svátostí, pokleknou před ním kněz a přísluhující přede mší svatou a po ní.⁶⁷

19. Bratři klečí:

- a) při eucharistické modlitbě podle místního zvyku,
- b) zdá-li se to vhodné, o postních feriích a kajících dnech při oracích a jejich konkluzích,
- c) o slavnostech Zvěstování a Narození Páně ve vyznání víry při slovech „skrze Ducha svatého přijal tělo...“.⁶⁸

20. Další gesta či postoje doporučené biskupskými konferencemi⁶⁹ nebo zavedené komunitou mohou lépe vyjadřovat smysl konventní mše, například při úkonu kajícího, přípravě obětních darů, modlitbě Otče náš či pozdravení pokoje.

III. Liturgie hodin

Obřady

21. Obřady při společném a veřejném slavení božského officia jsou upraveny podle „Všeobecných pokynů k liturgii hodin“⁷⁰ a podle zvyklostí.⁷¹

65 Srov. *Ordinarium O.P.*, ed. Fr. M. Guerrini, Řím 1921, str. 238; *Ceremoniale O.P.*, ed. Jandel, 1869, č. 701; *Missale OP*, ed. Fernández, 1965, č. 10, str. XLVII.

66 Podle chórových zvyklostí má být hluboká úklona, o které je řeč v IGMR, č. 275, taková, aby se mohly ruce položit na kolena.

67 Srov. IGMR, č. 122, 274.

68 Srov. tamtéž, č. 137.

69 Srov. tamtéž, č. 43.

70 Srov. IGLH, č. 253–284.

71 Srov. tamtéž, č. 265.

Zde uvádíme některé řádové zvyklosti a pokyny pro jejich uplatnění, a to pro jejich hodnotu nebo jako návrhy, aby slavení liturgie hodin v našich komunitách bylo přiměřené jak počtu osob, tak jejich různosti.

Předsedající

22. Předsednictví při oficiu přísluší bratru knězi k tomu určenému neboli hebdomadáři, popřípadě jáhnu, není-li přítomen kněz. V komunitách mnišek nebo sester předsedá liturgii hodin některá sestra k tomu určená, nebo, zdá-li se to vhodné, kněz nebo jáhen, je-li přítomen.

Podle našich zvyklostí mohou být převorovi či převorce vyhrazeny některé úkony při slavení liturgie hodin, stejně tak jako předsednictví při zvláštních příležitostech.

23. Předsedající, i když je oděn do liturgických rouch,⁷² at' zaujme místo mezi bratřími vhodné pro tuto službu, leda by vzhledem k přítomnosti lidu nebo k slavnosti bylo vhodnější, aby byl v presbytáři na sedadle pro předsedajícího.

24. Kromě toho, co předsedajícímu připisují „Všeobecné pokyny k liturgii hodin“,⁷³ mohou se mu v malých komunitách přidělit i jiné úkoly, například číst čtení, zvláště krátká.

Jiné služby při slavení officia

25. Hymny, antifony, žalmy nebo jiné zpěvy začíná kantor nebo kantoři buď na svém místě, nebo o slavnostních dnech uprostřed chóru.

26. Je-li to možné, at' se svěří invitorium, responsoria, přímlyvy a verše zvláštním služebníkům, kteří je pronášejí buď na svém místě, nebo podle vhodnosti uprostřed chóru.

27. Lektor pronášejí čtení buďto na vhodném místě, nebo – je-li text krátký – na svém místě mezi bratřími.

Slavnostní ráz liturgických úkonů

28. Ve výzdobě našich kostelů i chóru se má přihlížet k zásadám obsaženým ve „Všeobecném úvodu k Římskému misálu“⁷⁴ a k řádovým zvyklostem.⁷⁵

72 Srov. tamtéž, č. 255.

73 Srov. tamtéž, č. 256, 257.

74 Srov. tamtéž, č. 253–280.

75 Srov. LCO, č. 65; LCM, č. 90. Srov. také prvotní zákonodárství našeho řádu, které vyjadřuje smýšlení svatého Dominika o stavbách: „Tak aby sami nebyli zatíženi přílišnými výlohami a jiní lidé, světější nebo řeholníci, aby se nepohoršovali nad našimi honosnými budovami“

29. Při hlavních hodinkách je zvykem rozsvěcovat na oltáři svíce a ve velikonocní době, to jest od neděle Zmrtvýchvstání do Seslání Ducha svatého, také paškál.

30. Při ranních a večerních chválách se během evangelijního kantika může okouřit oltář a poté i předsedající, bratři a lid.⁷⁶ Zdá-li se to vhodnější, může se místo toho zapálit kadidlo uprostřed chóru.

Gesta a postoje komunity

31. Stejně jako při konventní mši svaté at' se postoje bratří uzpůsobí co nejlépe podle okolností osob a míst, s přihlédnutím k následujícímu:

32. At' bratři stojí čelem k oltáři nebo k obrazu Spasitele:

- a) při úvodním verši každé hodinky a při invitatoriu,
- b) při přímlovách a při modlitbě Páně, zdá-li se to vhodné,
- c) při závěrečné modlitbě a její konkluzi, nedělá-li se hluboká úklona.

33. Chór at' stojí proti chóru:

- a) při hymnech,
- b) při evangelijních kantikách,
- c) při přímlovách a při modlitbě Páně, nejsou-li bratři obráceni k oltáři nebo k obrazu Spasitele.

34. Při žalmech a jiných kantikách chór sedí nebo stojí podle vhodnosti. Při doxologii se všichni uctivě ukloní.

35. Čtením všichni naslouchají vsedě, kromě slavnostního přednesu evangelia. Při následujících responsoriích at' se zachová přiměřený postoj.

36. Hluboká úklona se dělá:

- a) při příchodu a při odchodu před oltářem, není-li ve svatostánku Nejsvětější svátost,
- b) při „Sláva Otcí“ či doxologii úvodního verše každé hodinky, stejně tak jako žalmů a biblických kantik,
- c) při závěrech hymnů nebo odpovídajících zpěvů, jedná-li se o pravou doxologii,
- d) zdá-li se to vhodné, při závěrečné modlitbě a její konkluzi, pokud nejsou bratři obráceni k oltáři nebo obrazu Spasitele,
- e) zdá-li se to vhodné, při požehnání na konci officia.

(G. Meersemann, Dominikánská architektura ve 13. století, AFP XVI, 1946, str. 146).

76 Srov. IGLH, č. 261; Cæremoniae O.P., ed. Jandel, 1869, č. 1106–1115.

37. Pokud se v presbytárii nachází svatostánek s Nejsvětější svátostí, při příchodu a odchodu se před ním pokleká.

38. Bratři mohou klečat:

- a) při zpytování svědomí v kompletárii,
- b) zdá-li se to vhodné, o postních feriiích nebo o kajících dnech při závěrečné modlitbě a její konkluzi,
- c) při zpíváním „Salve Regina“ na začátku a při slovech „Eia, ergo, advocata nostra...“ až po „ostende“.

Podle vhodnosti mohou bratři při některých příležitostech dělat prostraci.

39. Všichni se pokřizují na začátku officia při slovech „Bože, shlédni a pomoz.“

Všichni se pokřizují na rtech na začátku invitoria při slovech: „Pane, otevři mé rty.“

40. Může se užívat i jiných gest, vyzkoušených provincií či komunitou, pokud odpovídají smyslu a zvláštnímu charakteru různých částí officia, shodují se s jeho chórovým slavením a jsou podnětem k jeho lepšímu vyjádření.

IV. Jiné liturgické úkony

Všeobecné pokyny

41. Při různých liturgických úkonech at' se zachovávají pokyny obsažené v římských liturgických knihách. At' se pečlivě rozliší, jaký způsob účasti se pro komunitu nejvíc hodí a jak se může sladit s účastí lidu.

Některé starobylé řádové zvyklosti se mohou zachovat, vyhovují-li duchu obnovené liturgie a různým částem liturgického úkonu.

Uctívání eucharistie mimo mši svatou

42. V uctívání eucharistie mimo mši svatou at' se zachovávají předpisy obnoveného římského rituálu.⁷⁷

Průvody

43. Kde se konají průvody, at' se zachovávají pokyny liturgických knih a v některých případech také vlastní řádové zvyklosti.

Cesta pro průvod a případná zastavení at' se určí podle místních podmínek. At' se však dbá, aby jasně vynikl smysl průvodu.

⁷⁷ Srov. *De sacra Communione et de Cultu mysterii Eucharistici extra Missam*, ed. typica, 1973.

Různé modlitby v životě komunity

44. Co se týká ostatních modliteb v životě našich komunit,⁷⁸ at' se zachovají naše zvyklosti, at' se však přihlíží k duchu obnovené liturgie a k směrnicím tohoto dokumentu.

⁷⁸ Srov. LCO, č. 7, 11, 69; LMC, č. 61, 76.

DOPLŇUJÍCÍ POZNÁMKY O VÝZNAMU NAŠICH LITURGICKÝCH ÚKONŮ

Předmluva

1. *Všeobecný úvod* upozornil, jak proprium OP používá v duchu obnovené liturgie co nejvíce, a to především pro dominikánskou rodinu, možností uvedených ve *Všeobecném úvodu k liturgii hodin*.

2. Tyto doplňovací poznámky se týkají hledisek úžeji spojených se slavením officia a s jeho strukturou, se zřetelem na různé zkušenosti s modlitbou našich komunit.

A tak budou moci komunity najít pomoc při hledání toho, co je lepší, spíše nežli toho, co je nové, a v nových věcech to, co nám přináší poklady křesťanské zbožnosti.

3. Z těchto směrnic snadněji pochopíme, po správném prozkoumání způsobů, jimiž se liturgie vyjadřuje, ať už gesty, znamením nebo slovy, jak modlitba církve je modlitbou zvláštního společenství, zde a nyní shromážděného, které si je vědomo, že slaví bohoslužbu „v duchu a v pravdě“ ve spojení se všemi liturgickými společenstvími v jediné církvi, rozšířené po celém světě.

4. Tyto doplňovací poznámky se vztahují na liturgický smysl jak slova, tak hudby, zpěvu, gest nebo obřadů.

Při zachování práva mohou provincie udělat úpravy liturgie hodin přiměřenější podmínkám. Také mnišky si mohou upravit božské officium římského ritu tak, aby jeho slavení mohlo plně odpovídat struktuře dominikánského kontemplativního života.

I. Liturgický život komunit

A) Slavení officia

Liturgická znamení a jejich obsah, shromáždění

5. Při úpravě nebo používání tohoto propria je nutné vždycky pamatovat na to, že liturgie je shromáždění a úkon. Proto má konkrétní vztah ke shromážděnému společenství, k osobám, místu i času. Svrchovaně se opírá o symboly, o úkony, které mají hodnotu znamení, jimiž se v modlitbě naznačuje styk

s Kristovým tajemstvím. Ale mezi vnějším slavením a jeho skutečností je týž poměr jako mezi svátostným znamením a milostí (*res*), kterou svátost znamená. Kromě objektivního vztahu mezi gestem a tím, co má naznačovat, je také žádoucí, aby byl onen vztah vědomě zamýšlen a aby byl význam gesta pochopen. Takto bude možné mít „pravou liturgii“, tj. „liturgii, která je schopna působit vnitřně, vytvářet vlastní skutečnost v duších věřících, schopná toho, aby byla přijata osobním způsobem v lidském vědomí... Liturgii, která může být dovršena v lidských srdcích.“

6. Když se naše komunity scházejí k slavení božského officia, ať jsou si vědomy, že jsou liturgickými shromážděními, která se různí svou povahou od jakéhokoli jiného shromáždění komunity, a mají si osvojit odpovídající duchovní ráz, aby byly doopravdy „modlící se církví“. Naše duchovní účast je totiž velmi důležitá pro sílu modlitby, která nemůže být jenom *ex opere operantis Ecclesia*, jen proto, že je modlitbou církve. Také je třeba pamatovat na to, že zároveň svědčíme o tajemstvích, když je slavíme veřejně a společně.

Některé pokyny pro naše liturgická shromáždění

7. Společenství, která se scházejí v našich kostelech ke slavení liturgie, mají jistý specifický ráz. Spojují vjedno ostatní přítomné věřící s našimi komunitami, vázanými ke slavení eucharistie a liturgie hodin.

V dokumentu, nadepsaném *Některé pokyny pro slavení liturgie* i ve všeobecném úvodu k *Dodatku OP k Římskému misálu*, dává náš řád pokyny, které odpovídají těmto specifickým okolnostem, a snaží se podporovat slavení liturgie tak, aby přiměřeně vyjadřovalo ducha a pravdivost našeho života podle evangelia.

8. Aby průběh liturgického roku, oslava tajemství vykoupení a úcta svatých dosáhly plnější i tělesné formace věřících, kterou si církev snažně žádá, je nanejvýš vhodné, aby podle naší tradice byl život komunit spjat s liturgickými dobami.

Poté, co budou vhodně upraveny nové způsoby a řeholní zvyklosti, je žádoucí během roku symbolicky znázornit při liturgických úkonech – s ohledem na konkrétní možnosti – spojení mezi životem komunity, tajemstvím spásy a oslavou svatých. Naši bratři, mnišky a sestry, i když se sejde jen malá komunita, ať už za přítomnosti věřících nebo bez nich, ať se tedy snaží ze všech sil, aby slavení liturgie plně odpovídalo duchu a pravdivosti našeho života podle evangelia.

9. Všeobecný „řád“ božského officia a liturgický kalendář poskytují komunitám hojnou možnost výběru, obměny a skládání prvků tak, aby, i když náš

řád přijal liturgii hodin římského ritu, mohl v každé skupině svých členů uplatnit prvky vlastní liturgické tradice a používat propria, které dává mnoho možností.

10. Když komunita vytvoří liturgické shromáždění k slavení božského officia, přijímá za vlastní modlitbu objektivně určenou co do vnější formy nebo co do obsahu.

Když tedy úkon začala, ať liturgické shromáždění dbá na liturgické texty především svobodně zvolené a na formu objektivně určenou.

Toto všechno naprosto není v rozporu s odpovědností konventní kapituly, pokud jde o animování liturgie, ani s prostorem pro vykonavatele různých liturgických funkcí nebo momenty liturgického úkonu. Ale tvoří to kvalitu řádové liturgické modlitby, ke které nás vyzývá *Knihy stanov a nařízení*. Dokonce to vše odpovídá přání Řádu, aby se posílila strukturální rovnováha našeho reholního a apoštolského života.

Funkce a prvky officia

11. Liturgie hodin, slavená v některé řádové komunitě, není prostě přídavek k soukromým modlitbám. Liturgická modlitba je „střed a srdce celého našeho života, princip jednoty, pramen kázání a prostředek, v kterém nazíráme na tajemství spásy“. Dělá z bratří shromážděných k modlitbě „modlící se církve“.

Členové komunity a ostatní věřící jsou vykonavatelé této služby modlitby, kterou jsme od církve pověřeni a které se účastníme s celým Božím lidem.

S ohledem na praktické konání modlitby, ale i na církevní strukturu – vždyť liturgie je činnost organická – jsou dány zvláštní úlohy: předsedající, lektor, kantor, žalmista, schola atd. Ale celé shromáždění, bratři i ostatní věřící, jsou vykonavatelé officia, zpívají žalmy a písně v jednom chóru nebo střídavě ve dvou chórech, anebo poslouchají zpěv nebo čtení a odpovídají na ně.

12. Rozmanité prvky způsobují, že je liturgie hodin „rozhovorem mezi Bohem a člověkem“. Některé tyto prvky jsou nutné, takže nikdy nemohou chybět a jsou rozloženy v pevném pořadí: hymny, žalmy, čtení, přímluvy.

Avšak jiné, méně významné (např. počáteční aklamace, verše, responsoria, pozdravení, antifony), se vyskytují proto, aby se ukázal společenský rozměr slavení officia a aby se plněji vniklo do jeho smyslu.

13. Bezpochyby i prvky menšího významu velice přispívají k tomu, aby celá modlitba byla umístěna do rámce tajemství liturgické doby, svátku nebo slavené hory. Proto se musí bedlivě dbát, aby nebyly takové prvky vynechány

z nerozvážného přání navrátit se k jednodušším a podstatným formám. Slavení liturgie by tím bylo skutečně ochuzeno.

Zásady „odstupňované slavnostnosti“, mnohokrát připomenuté v nových liturgických knihách i v řádových směrnicích, se používá nejen v různých obřadech, ale také v uplatňování textů tohoto propria. Jeho rozmanitost a pestrost přinese velký užitek jak v prostším, tak v slavnostnějším konání liturgie a dodá všem hórám officia rytmu a dynamiky.

Vnitřní náplň tajemství a vnější znamení při officiu

14. Členové komunity se účastní božského officia celou svou bytostí, to jest tělem i duší. Uspořádání míst, krásná jednoduchost budovy kostela, držení, pohyby těla i sám hlas – to vše má být znamením vnitřní zbožnosti a z vlastní plně, vědomé a činné účasti vyjadřuje Kristovo tajemství.

Vnější prvky officia jsou tím působivějšími znameními, když umožňují zakoušet duchovní skutečnost, kterou naznačují. K tomu je třeba, aby slavení liturgie bylo otevřené pro námět tajemství, aby bylo srozumitelné, oduševnělé a zamezilo nebezpečí prázdného obřadnictví a zbytečné mnohomluvnosti, a tak aby dodalo liturgickým znaméním plnější symbolickou sílu.

15. Mlčení, které je záštitou celé observance a zároveň i ovzduším studia a modlitby, které se komunity i bratři snaží zachovávat, prospívá svrchované k vyrovnanosti, míru a k duševní pohodě. Tyto prvky, včetně velkodušné, a to i tělesné kajícínosti, které se trvale vyžadují pro každodenní návrat k evangeliu a pro důvěrný rozhovor s Kristem, umožní vyhnout se nebezpečí bezduchého slavení božského officia a denně obnovovanou ctností budou napomáhat kontemplativní strážce řeholního života.

16. Podle tradičního způsobu nese s sebou slavení liturgie v chóru gesta a různé postoje, o nichž bylo řečeno výše, jak mají podporovat poslech Božího slova a dokonalejší účast – myslí i tělem – na společné modlitbě a liturgických úkonech.

Až do této doby používal náš řád vlastního ceremoniálu, složeného z četných a rozmanitých prvků. Nyní se řídil *Všeobecným úvodem k liturgii hodin* a k *Rímském misálu*, pečlivě uvážil své zvyklosti a podává komunitám všeobecné směrnice. Překládá způsob chování v chóru přizpůsobený novým liturgickým knihám a také pružnější.

Jak bylo na vhodném místě připomenuto, má si tyto pokyny každá komunita vyložit a přizpůsobit s pečlivým zřetelem na místní poměry. A tak, i když jsou pokyny používány v souladu se shromážděním nebo s liturgickou dobou, pře-

ce se zamezí alespoň takovému slavení liturgie, které sice věrně zachovává rubriky, ale je strnulé, obřadnické a nerespektuje přirozený lidský rozměr gest.

17. Znamení stanovená v Řádě nebo užívaná v komunitách (např. světlo, kadidlo, pohyby těla, paramenta atd.) mají tedy být povznesena vnitřním nadšením ducha, který chápe jejich smysl.

Snahou o tvořivost a úsilím o oduševnění budou postoje těla a chóru pravými lidskými znameními, a proto znameními účinnými. Jimi vyjadřuje liturgické shromáždění, upevněné ve víře a těšící se z různých prostředků, které Duch svatý dnes používá, svou účast na památném Kristově tajemství i v božském oficiu, které si tak jako eucharistie zaslouží název „duchovní obět“.

Střed a srdce celého našeho života

18. Těsné spojení a vzájemné působení apoštolského života a slavení božského officia má různý rytmus, způsoby a rozsah u komunit bratří, mnišek nebo sester.

Jako eucharistie, s níž je důvěrně spjato, i officium nejen připomíná, ale zpřítomňuje dějiny spásy, kterých je Kristus počátkem, středem a cílem.

A tak slavení liturgie nespočívá v množství fyzického času věnovaného modlitbě, ani jen v posvěcení určitých částí každého dne, ale je také sdílením Kristových dob (*kairoi*) a té hodiny, kdy Pán odešel z tohoto světa k Otcí a dovršil tak příslibení spásy.

Oficiu, které především vytváří stále živější styk s Bohem, přítomným v komunitě, zapojuje všechny naše skutky do života Ježíše Krista a vtahuje nás do jeho velikonočního tajemství.

19. V tomto velikonočním rozměru liturgie hodin podle dní, týdnů a roků a v úctě svatých usiluje každá komunita, bratr nebo sestra za svých zvláštních podmínek plnit Kristův příkaz, totiž „modlete se bez přestání“. Je nutné ho zachovávat jako požadavek vlastní řeholní zkušenosti.

Tak se tedy v liturgii, kterou u nás vždycky považujeme za pravou a slavnostní, i když je shromážděna jen malá komunita, děje něco, co patří k podstatě našeho apoštolského povolání, to je v jednom duchovním úkonu hlásat chválu Boží a potřeby lidí, a symbol jednoty spojovat s pravým společenstvím. Tím spějeme „do plné míry Kristova věku“.

B) Zpěv officia a repertoár propria

Hudba a výrazová kvalita officia

20. Mezi znamení a prostředky, které dělají z určité skupiny modlíci se shromáždění a které přispívají k rozhovoru s Bohem, patří hlavní místo umění hudebnímu, jež naprosto nelze pokládat za vnější okrasu přidávanou k modlitbě. Je totiž spíše velmi účinným prvkem Boží chvály.

Konventní slavení liturgie samo o sobě vyžaduje kvalitu a onu skutečnou slavnostnost, která záleží „spíše v jejím důstojném a zbožném vykonávání než ve vyumělkovaném způsobu zpěvu a ve velkolepých obřadech“. „Přitom at' se bere v úvahu celistvost příslušného liturgického úkonu čili provedení všech jeho částí podle jejich vlastní povahy.“

Ozdobnější způsob zpěvu je žádoucí, neboť zpěv je „ukazatelem větší slavnostnosti“ a „vyjadřuje hlubokou jednotu srdcí při konání Božích chval.“ Mimo to zpěv dává lépe vyniknout plnosti smyslu Božího slova. Konečně zpěv plynoucí „z hlubin duše, která se modlí a chválí Boha“, dává důraz zvláštní odpovědi vyvolané tímto Božím slovem.

21. Slavení božského officia zpěvem, které se velmi doporučuje, se bude lépe konat podle rozdílnosti a možností našich komunit, jestliže se uplatní zásada „odstupňované slavnostnosti“. V uspořádání liturgických úkonů v každé komunitě bude nutné přihlížet k okolnostem a konkrétním situacím, totiž zda je přítomen jeden nebo více kantorů nebo jen animátor, který je schopen řídit jednoduché zpěvy, nebo animátor, který by řídil liturgický úkon beze zpěvu.

22. Současné bádání ohledně způsobu zpěvu, recitování nebo, podle okolností, přednášení žalmů nebo jiných liturgických textů poukazuje na různé jemné možnosti, které v této věci mohou existovat. Jsou totiž takové možnosti, že i když je komunita malá a sotva může zpívat, přece mohou podporovat pravou slavnostnost, o které byla řeč.

Tak se stává, že v národních jazycích některé způsoby pronášení nebo čtení textů za doprovodu hudebních nástrojů mohou být harmonicky přizpůsobeny liturgickému úkonu. To pak bude poskytovat možnost obměňovat a nově upravovat recitování officia.

23. Je třeba mít vždy na mysli, že se hudba nebo zpěv nepřibírají do liturgie kvůli estetickému poslechu. Mají naopak sloužit rozhovoru s Bohem a Božímu slovu a jsou s to dodat jim novou schopnost vyjadřování modlitby.

Hudba kteréhokoli druhu je prostředkem, který dává lépe porozumět textům a posiluje společnou modlitbu.

Gregoriánský zpěv a jiné druhy zpěvu

24. Mezi všemi druhy zpěvu vytvořenými v minulé době má gregoriánský zpěv přední místo, neboť je obzvlášť způsobilý k tomu, aby dal slovům pronášeným v latinském jazyce intenzitu modlitby.

Jak už bylo a brzy bude řečeno, je zároveň s prací na překladu propria záhodno účinně usilovat podle zvláštní povahy každého jazyka o nalezení nebo vytvoření nápěvů a dát řádovým provinciím příležitost, aby byly naše komunity obohaceny skladbami vynikajícími kvalitou i jednoduchostí.

25. Přece však se v tomto latinském vydání velmi často vyskytují prvky vhodné pro zpěv pro celé naše proprium a pro význačnější doby liturgického roku.

Většina prvků je vzata z našich liturgických knih, po jejich kritickém, literárním i hudebním zrevidování. Tento kritický výběr chce poskytnout to nejlepší z našeho gregoriánského repertoáru, který byl znám a používán v našich komunitách. Naproti tomu opomíjí prvky méně hodnotné.

Některé z těchto prvků, především ty, které jsou ve vydání V. Jandela, je třeba přepsat podle dnešních požadavků gregoriánské muzikologie.

26. *Ordo Cantus Officii Proprii O.P.* usnadní používání našich knih a gregoriánského zpěvu. Ale už teď je to možné použitím směrnic uvedených v tomto vydání a *Indexu antifonáře*.

Je nutné přihlížet zvláště k zásadě rovnocennosti (*aequivalentia*), vyhlášené v liturgii hodin, a k možnosti používat *mutatis mutandis* našich knih opatřených zpěvem, při změně toho, co je třeba změnit: *Antifonáře O.P. (1933)*, *Officia Hebdomadae Sanctae O.P. (1965)*, *Tonorum communium iuxta ritum O.P. regula (1965)* a dlouhých responsorií.

27. Je záhodno, aby byl vydán soubor zpěvů a modliteb, které mají větší důležitost v historii dominikánské liturgie. To způsobí, že tyto prvky nejen neupadnou v zapomenutí a nezaniknou, ale že i v různých dominikánských oblastech budou podporovány nové výtvořiny nebo že se rozšíří pro naše svátky a liturgické doby.

Typické zpěvy a repertoár v národních jazycích

28. Mnohokrát byla v úvodu zmínka o tom, jak je vhodné vydávat v národních jazycích skladby (hymny, antifony, responsoria atd.) vlastní nebo opravdu velmi přizpůsobená pro oslavy světců našeho řádu.

Kromě toho toto typické latinské vydání udává a bude udávat hlavní zpěvy naší tradice pro některé svátky a doby. V překladatelské nebo tvůrčí práci bude třeba uvážit, že naše formuláře slouží k chórovému slavení liturgie.

29. Při vybírání melodií je nutné uvážit literární druhy, liturgický stupeň dne, schopnosti liturgického shromáždění a rozmanitost úkolů při slavení liturgie.

Bude nutné postarat se o jakost textového a hudebního repertoáru, aby se nezanedbala zásada rovnocennosti. Je třeba také připomenout, že nic nebrání, „aby se v jednom a témž liturgickém úkonu zpívaly různé části různým jazykem“. Gregoriánský chorál však má být v úctě a má se mu poskytnout správné místo.

II. O užívání a úpravách v různých komunitách

30. Aby řádové proprium zvýšilo působivost naší modlitby a podporovalo „obnovu dominikánského života přímějším spojením s těmi, kteří jsou našimi vzory a přímluvci v následování svatého Dominika“, je nutné, aby bylo plně přijato každou komunitou.

Jeho užívání působí, že proprium dosáhne svého účelu jako liturgická kniha, která slouží k slavení liturgie a ke společenství.

Slavení přístupné všem

31. Pro úplné slavení božského officia pomáhají komunitám pokyny a četné pastorační nebo praktické návody v hojných dokumentech jak církevních, tak řádových, z nichž mnohé jsou vzpomenuty ve vyhlášovacím listě či v tomto propriu.

Jejich význam se zřetelně ukáže v řádné přípravě modlitby samé, přičemž je nutné dbát na různé okolnosti, a rovněž v uspořádání liturgie podle řeholního a kontemplativního způsobu našeho života.

32. Toto proprium znovu a znovu připomíná, že náš dominikánský život je apoštolský a že to mělo od počátku vliv na náš život liturgický.

33. Božské officium jako „společná modlitba církve“ má být přístupné všem, kdo se touží naučit „především při liturgickém úkonu uctívat Boha Otce v duchu a v pravdě“. Naše komunity, vždycky horlivé v pozorování „znamení časů“, si však také uvědomují, že „veřejnou bohopoctou a modlitbou mají vliv na všechny lidi a že nemálo přispívají ke spáse celého světa“. Ale mají také živě svědčit, že modlitba vyšlá z Božího slova a pravdivě vyjadřovaná podle příkladu svatého Dominika nám umožňuje stále znovu poznávat ze zkušenosti Kris-

ta a stavět tuto hodnotu před oči všem, kdo jsou daleko a nenazývají se křesťany.

34. Liturgické shromáždění je svou povahou otevřeno jiným. Tato zásada se praktikuje různým způsobem a podle rozličných řádových skupin a nemá sama o sobě pastorační funkci, leda vzhledem k aktivní účasti těch, kdo jsou přítomni při naší liturgii.

35. Z toho vyplývají různé otázky ohledně uspořádání officia, aby bylo snáze přístupné ostatním věřícím, ohledně místa jeho slavení, ohledně konkrétních způsobů účasti s přihlédnutím k velikosti místa a k oné jednoduchosti a střízlivosti, jakými se vyznačuje naše liturgie.

36. Jestliže k tomu okolnosti vybízejí, může být pokládána za vhodnou naše účast na liturgii farností nebo jiných církevních skupin, aniž by se ovšem přitom zanedbalo to, co bylo řečeno o vztahu mezi liturgií a dominikánským životem.

Nadto je nutné dbát vztahu k místní církvi a k různosti charismat uvnitř dominikánské rodiny.

Povznesení komunit po stránce liturgické a místní přizpůsobení

37. K dosažení harmonie mezi liturgií a komunitou, která ji koná, a také pro podporu rozjímání Božího slova a pro vyjádření naší chvály a prosby je nutné sáhnout k možnostem či návrhům *Všeobecného úvodu* tohoto propria.

Představení komunit a ostatní, kdo jsou odpovědní za liturgii, ať se vhodnou katechezí postarají, aby bratři a sestry správně pochopili duchovní bohatství a smysl obnovené liturgie.

Z důvodu liturgické a hudební formace ať jsou bratři a sestry seznámeni s obsahem a strukturou tohoto propria.

38. Protože je podstatná struktura liturgického úkonu vždycky pevná a bezpečná, je vhodné dbát na dynamiku a na mnohostranné možnosti, jaké dávají liturgické knihy ve svých pokynech a poznámkách, a to kvůli vyvarování se přílišné jednostrannosti v modlitbě.

39. Je také třeba zvážit další žádoucí úpravy zmiňované ve *Všeobecném úvodu* nebo propriu, které se uplatní v některých komunitách bratří, ale především v komunitách mnišek.

Mezi těmito úpravami je třeba zmínit: přijetí dvouletého cyklu biblických čtení, používání doplňkového lekcionáře patristického nebo o svatých, obvyklé sla-

vení modlitby se čtením formou vigilie, úprava psalmodie malých hór a jiné rozdělení žalmů než v liturgii hodin.

40. Toto všechno, protože se jedná o významné obměny, vyžaduje přiměřenou přípravu, a dokonce v některých případech schválení a potvrzení příslušnou autoritou. Přece však zůstávají práva komunity, které jich chtějí použít. Jejich užívání může mít životní důležitost pro naše komunity, především u kontemplativních mnišek.

Závěr

41. Podle zákonitého pluralismu, jímž církev uznává prvky vhodné k vybudování Kristova těla, předkládá řád všem komunitám vcelku a jednotlivě toto *Proprium Officiorum OP*.

Tyto směrnice usnadňují, pokud jde o modlitbu a slavení liturgie, dialog mezi dominikánskou tradicí a duchovními směry dnešní kultury.

42. Modlitba a rozjímání církve se obnovují na základě biblickém a patristickém, s přihlédnutím zvláště k chvále a oslavě. Takto se eucharistická modlitba stává hlavní formou modlitby a křesťanské bohoslužby.

43. Každý úkon a každý liturgický prvek, ať slovo, hudba, zpěv nebo gesto a obřad, má tedy ráz a význam doxologie, má plně hlásat podivuhodné skutky Boží, které se zjevují současně ve slávě i v utrpení.

44. Náležitá úcta k svatým a blahoslaveným našeho řádu, ke které nás velice vybízejí stanovy, totiž abychom ji uchovávali a pěstovali v srdci, má být projevoována formami odpovídajícími zásadám obnovené liturgie. Může a má se projevovat také mimo kanonické officium.

45. Kazatelský řád prožívá svým vlastním způsobem, totiž kázáním a službou Pánova slova, podle svého misijního a prorockého úkolu eucharistickou dimenzí křesťanského života. Tak se udává, že podle slov apoštola je apoštolská služba bohopoctou. „Dovolávám se za svědka Boha, kterému sloužím celým svým srdcem jako hlasatel radostné zvěsti o jeho Synu.“ (Řím 1, 9).

OBSAH

Dekrety	3
Promulgační list	5
I. Liturgie hodin a dominikánský život.....	5
Důležitost naší společné modlitby.....	7
II. Oslava svatých.....	9
Společenství svatých a život církve.....	9
Sanktorál řádu a jeho duchovní dědictví.....	10
Některé aspekty úcty k svatým v naší modlitbě.....	11
III. Všeobecný úvod do nového propria OP a jeho vyhlášení.....	13
Dílo celého Řádu.....	13
Celková podoba a zvláštnosti tohoto propria.....	13
Prvky temporálu a Libellus precum.....	14
Překlady Propria OP do domácích jazyků.....	14
Vyhlášení Propria OP.....	15
Všeobecný úvod	16
Předmluva.....	16
I. Úmysl a povaha tohoto nového propria.....	17
Dílo celého řádu.....	17
Několik poznámek o metodě.....	18
Univerzální povaha řádu.....	19
Liturgický kalendář řádu.....	19
Důvody rozmanitosti prvků.....	19
II. Vlastní texty o svatých.....	20
A) Všeobecné uspořádání.....	20
B) Jednotlivé prvky formulářů.....	21
C) Votivní oficia.....	27
D) Příloha k vlastním textům o svatých.....	30
III. Dodatky.....	31
Ke kompletáři.....	31
Vlastní texty liturgických dob.....	32
Výňatky z knížky tradičních řádových modliteb „Libellus“.....	33
Indexy.....	33
IV. Překlady propria do národních jazyků.....	33
Všeobecné pokyny pro úpravy.....	33

Jednotlivé pokyny.....	34
Péče o úpravu přizpůsobenou celé knize.....	35
V. Doplnující pokyny.....	35
Podmínky autentického pluralismu.....	35
Statut zpracování tohoto propria.....	35
Užívání tohoto propria OP.....	36
Liturgické výsady a indulty.....	37
Zvláštní statut tohoto dokumentu.....	37
Závěr.....	37
Některé pokyny pro slavení liturgie v Řádu kazatelů.....	39
Úvod.....	39
I. Všeobecné poznámky.....	39
Vlastní ráz našich liturgických shromáždění.....	39
Umístění komunity a úprava místa.....	40
Různé služby při slavení liturgie.....	40
Odstupňovaná slavnostnost.....	41
Chování při liturgii.....	41
II. Konventní mše svatá.....	42
Všeobecné pokyny.....	42
Úkony komunity.....	42
III. Liturgie hodin.....	43
Obřady.....	43
Předsedající.....	44
Jiné služby při slavení officia.....	44
Slavnostní ráz liturgických úkonů.....	44
Gesta a postoje komunity.....	45
IV. Jiné liturgické úkony.....	46
Všeobecné pokyny.....	46
Uctívání eucharistie mimo mši svatou.....	46
Průvody.....	46
Různé modlitby v životě komunity.....	47
Doplnující poznámky o významu našich liturgických úkonů.....	48
Předmluva.....	48
I. Liturgický život komunit.....	48
A) Slavení officia.....	48
B) Zpěv officia a repertoár propria.....	53

II. O užívání a úpravách v různých komunitách.....	55
Slavení přístupné všem.....	55
Povznesení komunit po stránce liturgické a místní přizpůsobení.....	56
Závěr.....	57
Obsah.....	58